

CATALUNYA

REVISTA SETMANAL

Muntaner, núm. 22. ♦ Número solt, 25 cts; -1' any 10 ptes.; trim. 3 ptes. - Estranger, 1' any.

Any VII
PERTENECE A LA BIBLIOTECA
DEL
ATENEO BARCELONES

Barcelona 5 Juliol de 1913

Núm. 296

SUMARI

La puresa dels partits

La puresa dels partits.

Per «Catalunya».- D'Excursió dialectal, per P. BARNILS.

Elegia de l'home que llaura, per JOSEP MARÍA DE SAGARRA.

Notes econòmiques i socials.- Un perill econòmic per a la França, per MAX TURMANN.

El moment natural, per JOSEP LLEONART.

Una escena de cada dia, per JOSEP M.ª RUIZ MANENT.

De la premsa

Per a nosaltres, els joves, per ALBERT SANS.

Informació

Primer Congrés de Metges de llengua catalana.—Les noves instal·lacions biològiques a Barcelona.—Historia del pensament polític català durant la guerra d'Espanya amb la República francesa. Anys 1793-1795.—Pel nostre teatre.—L'actuació universitària catalana en el Congrés de Ciències de Madrid — Jocs Florals d'Esparraguera.

Acaba de sortir

DRET CATALA

Obra nova

Qüestions Civils, estudiades segons nostre Dret per Lluís de Peguera, extractades per Francesc Maspons i Anglasesell.

Extracte de la doctrina civil de Peguera anotat amb la Jurisprudència catalana.

Es ven a les principals llibreries

Més de la meitat de la pública beneïteria aquí, com a tot arreu del món, es nodreix d'una estranya aplicació de vocabularis sentimentals a les disciplines humanes que li són exteriors, i fins closes a la seua comprensió. Un dels tòpics de la ignorància espanyola, i ben característic del fenomen damunt dit, és el de la deria amb la puresa dels partits.— Pot ésser pura l'aigua de les serres, la llet munyida a les prades, una demostració matemàtica o el cor d'una verge: car existeixen, de fet, pureses químiques, matemàtiques i morals. Pot àdhuc haver-hi puresa en els principis polítics del partit, en ço que és la seua filosofia o el seu ideal; però si amb aquest nom es vol designar una perfecta homogeneïtat de sos components i un mínim de bella noblesa per cadascú, aquest nom de puresa esdevé il·lusió en els ignars i mentida en els intel·ligents. I no obstant, la política és altíssimament moral, com ho demostra el fet que els pobles abstencionistes són els més immorals de la terra.

Els partits no són una cosa perfecta, perquè si fossin una cosa perfecta no serien una cosa viva. La gent s'hi aplega per les més variades raons: per desig d'una reforma, per una coincidència crítica, per germanor de temperament, per instint d'activitat, per ambició, per vanitat, per bonhomia i a l'escalf d'una hora apoteòsica, per daler de contradicció, per desig de lucre, per raons d'amistat o de parentela o d'encontrada. Hi ha gent que es fica en política fins i tot per oblidar una muller insuportable, i algun jove del Comitè de Joves per la Defensa Social potser s'hi fica per poder sortir de nits. Tantseval: els motius són adés i ara còmics, però el fet és que's camina cap a una organització nacional; que les baralles s'eleven a discussions, els instints a forces espirituals,

els temperaments a anelles d'una il·lació col·lectiva i fins i tot els vicis es veuen obligats a disfregar-se de teoria.

Però aquesta obra lenta, enorme i paradoxal, tindrà — convinguem-ho — totes les belles qualitats del món si no és la puresa. Mai el contingut ideal d'un partit és ben idèntic en tots, car precisament el partit té per raó d'ésser el fer general aquell contingut, i un cop assolit un estat igual de saturació finiria el partit com a partit i es convertiria en característica gairebé inconscient de tot-hom.

Tampoc una dolça harmonia moral, obtinguda per medis de suma elevació i delicadesa, pot amaran un partit sencer. Un partit és un gran troç de vida enèrgica que camina, un aiguabarreig de passions que cerquen, com bonament poden, aquella intensitat heroica que moltes vegades no gosen atalaiar certes ànimes pulcres i extàtiques.

Les dugues impossibilitats, la puresa ideal i la moral en els partits, no ens han de moure a descoratjament. Senzillament, són fòtils d'un altre prestatge. Ço que hem de fer, al contrari, és meravellar-nos de l'alquímia providencial que tant sovint trasmuda en or els metalls de més jussania, i potser també ens calgui admirar les riques qualitats de vibració humana que de vegades tenen, per equilibri de les seues tares, alguns d'aquells que hem pensat en lapidar, amb zelosa indignació.

I quan es parli d'un partit, que tingui per principal lema polític la honradesa, malfiem-nos-en; i quan es parli d'un partit que vulgui fer neteja de sos elements poc intransigents — com passarà ara amb el partit radical francès, com volen Combes i Pelletan — pensem que aquest partit no té més remei que desaparèixer per ésser ben pur.

PERTENECE A LA BIBLIOTECA
DEL
ATENEO BARCELONES

Per "Catalunya"

D'Excursió dialectal

II

Aquesta curta serie d'impressions començava amb un panegíric endreçat als dialectes, i no podia ésser altrament si és que s'havia de justificar el perquè de les nostres corregudes per aquests llogarets apartats de la vida ciutadana.

Creiem que a l'exalçament dels dialectes ha de seguir abans que tot una senzilla exposició del nostre procedir i mètode aplicat a llur estudi. I aquest és l'objecte de la nota d'avui.

Ja d'abans que el tren ens traslladi a a les encontrades que tenim escullides per objecte de nostres escorcolls, ens hem proveït dels indispensables «qüestionaris» que consisteixen en una llista més o menys extensa de mots, de frases, de verbs i d'elements combinats segons el fi especial que's persegueixi. Ja som a l'encontrada, ja arribem al poble on hem de començar l'enquesta. Preparat l'indispensable dels «qüestionaris» manca cercar qui els respongui i això és també naturalment indispensable. No ne hi hà prou ni de molt amb el conversar i escoltar atentament els *dialectants* en llur conversa ràpida i seguida. El filòleg se'n emportaria una imatge molt confosa dels parlars locals si després d'haver passat la jornada conversant i escoltant se retirés a casa per consignar les seves impressions i estampar les seves notes, basa de futurs treballs. No, no n'hi hà prou. El filòleg que vol jutjar més de aprop un dialecte ha de procurar-se ocasió de conversar i d'escoltar, sí, però de conversar i d'escoltar segons els seus plans i el seu objecte; en un lloc retret, amb molts pocs individus ben escullits i amb les fulles exteses davant seu mentre durin les sessions. Que l'estudi fet d'aquesta manera podrà tenir i tindrà de fet un gran complement després en la observació escrupulosa de les converses habituals dels veïns de la localitat per indiferents que siguin, és innegable. Però cal que l'estudiós haja tingut ocasió d'avalorar lleis i fonemes i apreciar formes i sentits en interrogatori previ. I aquí sorgeix la gran dificultat, el problema més d'ordre social que científic, la qüestió que més preocupa l'investigador i la pregunta que se li formula severa *in mente* tot just al llarg de les carreteres polsoses i ensonyades comencen a dibuixar-se les figures asimètriques de les primeres cases del terme: *com omplirem el qüestionari?* I menys malament encara quan petgem les terres

nostrades on degut al renaixement literari i polític no és difícil topar-se amb gent de bona voluntat i entusiasme a qui dirigir-se perquè ens facilitin el compliment de nostra tasca. Mes amb tot i això sembla que un se troba realment acobardit, humiliat, fins avergonyit de la feina que entre mans porta i tem un *no sé què* per aquells plec de il·lusions de cèdules i llibretes que du en cartera quan se tracta d'una població que visita per primera vegada. La mateixa sublimitat de la missió, la mateixa senzillesa de l'obra fa témer una burla sagnanta i una riota de compassió o de menyspreu pel cercador de futeses que ningú nota, d'estranyeses que no més fan riure i de parlars barbres que els il·lustrats prosterguen. Es cosa que costa Deu i ajuda convèncer els influents de la localitat que'ns secunden amables, que és precisament la gent baixa, el poble franc i humil que desitgem conèixer, aquest poble generalment oblidat en molts dels ordres de la vida i que malgrat tot juga un paper importantíssim en les qüestions del llenguatge que's transforma i es modifica pintoresc i variadíssim en la seva mateixa boca, sense lleis ni prescripcions acadèmiques encarcerades.

El fi que pot proposar-se el filòleg és múltiple i segons ell haurà de verificar-se la selecció dels individus responents al «qüestionari». Així si's tracta, per exemple, de fer una recollida del lèxic, serà convenient buscar una persona mitjanament culta coneixedora i amant de les coses de la seva localitat. Aquesta persona, àncora de salvació del filòleg, rares vegades manca i és sols la missió del viatger saber indagar per poder descobrir-la. Si's vol en canvi dedicar una atenció preferent a la fonètica amb vistes a la fonologia bastarà que el subjecte sigui el més escotorit possible i no s'empatxi de respondre a les preguntes repetint els mots pacientment tantes vegades com sigui necessari. Per això presten un gran servei els xicots de les escoles públiques que un procura reclutar valent-se de l'apoi aportat pels mestres. Mes s'ha de tenir en compte que en el cas de valer-se el filòleg dels xics de les escoles s'exposa sovint a la desco-neixença de matçons en via de desaparició i que són patrimoni solament de la generació que passa. Val a dir que també en tal cas pot oferir-se el contrari i que les notes preses donaràn fe de sons

naixents que procedint altrament s'haurien escapat de la constatació necessària. Però en un cas i altre ve la corroborant de la conversació seguida a que feiem al·lusió més amunt i que's portaria insensiblement a terme en les llargues hores que malauradament sempre queden esperant combinacions inverosímils de carruatges i arribades desesperadores de diligències.

Si fos bonament possible, el millor perquè una enquesta resultés profitosa a tot ser-ho fóra: pendre la fonètica de una localitat amb tot el zel i durant dies i dies a la caça de formes i modismes quan se presentessin espontàniament en les converses ordinàries. Mes això ens robaria un temps preciós i encara després de tenir-hi paciència llargues setmanes ens trobaríem amb la meitat del temps i persones de la flexió verbal en blanc per no haver-se presentat encara en compte. Es inútil, doncs, temptar una arplega completa d'aquest mode, arplega que sols pot fer amb èxit un natural de l'encontrada per ser-li familiaríssim i per tenir tot el sentiment llingüístic del propi dialecte. Precisament aquesta és una de les condicions en que's basa l'institució i allionament dels col·laboradors del «Diccionari General de la Llengua Catalana» a l'obra del qual sols els poden aportar els materials convinents i necessaris.

Llevat d'això la feina que motiva una excursió podrà realitzar-se amb relativa facilitat una vegada el filòleg s'haja *introduït* en el poble i s'haja guanyat la voluntat i franquesa dels *individus dialectants*, grans o petits acoblats amigablement i alegre al vol de la taula esperant el començ de la *lletania* que no deixarà de provocar riallades inestancables tot just se despengi amb el prime article. I aquí un hom també ha de riure i fer xacota amb els vaillets, malgrat no tenirneganes, i ha de fer comentaris be èvols amb els grans, capdellant-hi l'indispensable cigarreta, i ha de prescindir de tant en tant de les llibretes i preguntes sistemàtiques per enterar-se de si els mestres són gaire dolents i fan moltes hores de estudi i si ensenyen més de lletra que les monges, o bé aprofitant una resposta i un comentari inesperat sobre'ls ariens del camp un s'entera amb afecte del estat de les collites i de les condicions del terror secà o regadiu mentre es normalitza a poc a poc la situació i es repren agradosament l'interrogatori coronat amb un petit berenar improvisat, de quatre carquinyolis i una copeta del que *xiula*.

P. BARNILS

Guissona, Maig de 1913.

Elegia de l'home que llaura (*)

I

Per un vell caminet humil i pla,
que té l'herba menuda perfumada
un home va a llaurà.
Guaita una alosa desaparellada
que's deixa caure vora'l marge humit;
en un bassol hi ha l'aigua congelada
del gran fret de la nit.

Un home va a llaurar, i la parella
de bous camina dolça al seu davant,
una cançó com un belar d'ovella
entre les dents li va vibrant.
Ja és a aquell reconet de l'olivera
on passa el reguerot;
llaurarà tot el camp, però al darrera
d'ell, van els anys, i gairebé no pot.
Ja ha començat la feina: el cel somriu
de fret i de blavor; i ell para el cant,
i veu un prat d'un color verd molt viu,
i el reposar d'una hora molt tranquil,
i quan ell era infant

i jugava a la plaça de la vila.
I és com un llum florit de les tenebres
aquesta visió
que li aclara la pols de les palpebres,
i reprèn la cançó:

—On és perdut aquell contentament
de la vida daurada,
i aquell repòs del pit ample i calent
de la mare cançada?
I aquella germaneta que tenia,
poruga de tothom;
i aquell cabrit tot negre, que'ns fugia
i el varem batejar: i ens en enreiem
quan ens tirava a terra de sobtada,
i es va fer molt esquerp, i el van matar
per la Pasqua granada,
i ens va costar un dia de plorar!—

L'home llaura tot sol damunt la plana,
i el cant que vibra ran de dents,
perfumat del cabrit i la germana
li alegra els pensaments.

Oh, quin aire d'abril
flota ran de la testa escabellada!

Ell va llaurant tranquil,
corbat damunt l'arada.

—«Quan anàvem corrent per la riera
s'amagaven les banyes dels cargols,
rient apedregàvem la figuera,
fugien els oriols

que picaven les figues més madures,
i els hi daven dolçó.

Grassa figuera que ja no fulgures
adormida amb el verd de la tardor!»

Oh, aquest home que llaura mansament,
corbat demunt l'arada,

i en els braços té l'adoloriment
de la vida passada.

I veu al sol lluent,
l'or de les ales d'una cogullada,
que es deixa caure lentament
sobre'l silenci de la prada.

II

Llaura amb el pit ben ample, on s'hi detura
la mort impia, el gel,
i el vent, i els anys i un baf de terra impura
que torna a veure el cel.

Abocat, abocat damunt la plana,
cada cop és més ferma la visió,
és més potent la visió llunyana,
que el vent i la fredó.

I el sol que damna ses palpebres mortes
li fa veure en les volves de la llum,
la daurada quietut que hi hà a les hortes
quan la llimona ho omple de perfum.

I l'home diu corbat damunt l'arada:
—«Era en els temps dels atmetllers nevats,
i un baf de terra agoretada
feia dormir els pollancre despullats.

Trotava l'euga per la via plana,
jo era ple de descuit,
i era el meu pit una magrana
que reventa de fruit.

Oh, aquells blats somrient al clar de lluna,
alegres i gebrats,
que els espantava l'ombra bruna
de l'euga que corria; ai, aquells blats!»—

I l'home vell llaurava
tot suau de conort,
damunt del cap la font brollava
de l'aigua viva del record.

El festeig per la lluna de febrer,
i el sòn tranquil de la prada lluenta,
el gos que lladra, l'ombra del paller,
i la cuca de llum adins la menta.

I la estimada desvetllada
esmunyint-se per dins del llit calent...

I ell pel vell caminó ja de tornada
tot ple del goig de l' enamorament.

I aquella nit de noces somniada
quan les flors eren molles de rou,
i el calandrió piulava per la prada,
i les estrelles reien dins del pou.

I els capvespres de juny quan el rebia
la esposa amb un infant,
i en el pit de la esposa s'hi abscondia
tot el perfum del camp.

III

Les ombres del ponent en l'ampla esquena,
deixen incertes vermellors,
l'home que llaura canta amb la veu plena

d'engunies i dolors;
esbarriada la crinera grisa,
li cau damunt dels ulls esparverats
de la visió, damunt la plana llisa,
devant dels bous cançats.
Com és enorme i negra la figura
de l'home destacant-se en el ponent,
afadigat, de tanta feina dura
ja és a l'acabament.

L'home que llaura diu: «Despiadada
la mort se me'ls enduia a son camí,
oh, quina impia xalocada,
quin vent crudel els allunyà de mi!
Primer fou aquell noi que m'esperava
totes les tardes vora el marge quiet,
quan del treball tornava
amb els bous satisfet.

Després va ésser la mare,
que tot el dia seia vora'l foc,
vingué la mort avara,
i a coll se la emportava a poc a poc.
I la mullé es moria... Com l'anyora
tremolant de fredó

el llit on s'esmunyia temptadora,
en les vetlles d'hivern, quan el nadó
al seu pit s'adormia,

i a la finestra rondinava el vent,
quan després del treball de tot el dia
era tant dolç un reposar calent.

Va trucar la miseria a nostra porta,
oh, quina esgarrifor!

I la dona era morta
i a la terra es podria la llavor.

Tots els remats s'ompliren de malura,
i els bous es van morir,
tantsols encara una parella em dura,
oh, companyia del gebrat camí.»

Es la fredor que es fica intensament
en la paraula aixerreïda
d'aquest home que llaura mansament,
i a la esquena du el pes de la vida.
Arrapada la mort a sa crinera,
li ensenya el camp perdut,
i el vent que espampolava la figuera,
s'en va cap al ponent escorregut.
A terra hi hà la fullaraca morta,
la cendra de les roses de l'abril,
l'òs de la fruita que es podrà dins l'horta,
i el dolç lament del passarell gentil.
I ell ha llaurat el camp molt dolçament,
amb una passa resignada,
tot ple de fret, tot ple de vent,
i tot corbat damunt l'arada.
I els bous fidels, els bous quiets,
sense saber d'aquestes coses,
d'aquest dolor distrets,
han escoltat el cant de les aloses.
I han dat una mirada molt segura
al camp llaurat i igual,
i han aixecat la testa forta i pura
com el cel hivernal.

LAUS DEO

JOSEP MARIA DE SAGARRA

(*) Aquesta poesia amb el títol «De l'agre de la terra»
va ésser premiada amb l'accésit de l'Englantina en els Jocs
Florals de Barcelona, 19.3.

Notes econòmiques i socials

Un perill econòmic per a la França

A França, com altre temps en la major part de les nacions europees, es produeix, en el conjunt, un moviment marcat de concentració econòmica.

No solament la indústria i el comerç de mercaderies ens ofereixen exemples nombrosos de concentració; puix tampoc el món de la Banca s'escapa de les accions de les causes que tendeixen a l'extensió d'alguns poderosos establiments centralisats i a la desaparició, més o menys ràpida, més o menys completa, de les cases de menor importància i d'una activitat de caràcter essencialment regional. A França veiem actualment la lluita entre'ls grans establiments de crèdit i els Bancs particulars o locals: creiem oportú cridar l'atenció dels lectors de CATALUNYA sobre un assumpte que ofereix un interès social més enllà de les fronteres, puix en molts països es produeixen avui, amb diferències de detall, fenòmens econòmics anàlegs.

* * *

La primera qüestió que se'ns presenta és què cal entendre per aquest mot de Bancs particulars o locals.

Anomenen així generalment a França els Bancs de províncies, el camp de acció dels quals no va gaire més enllà d'un o dos departaments i fins sovint és reduït a un sol barri; és a dir, d'una petita extensió de territori; ultra això, llurs capitals provenen del cap de casa ajudat de la seva família o d'alguns comandataris residents a la regió. Aquests Bancs difereixen, doncs, profundament de les grans Societats de Crèdit, com el Crèdit Lionès, la Societat general o el *Comptoir d'escompte* que, amb l'ajuda de sucursals nombroses, exerceixen llur activitat sobre'l territori nacional tot sencer i fins fora de les fronteres franceses; i que per altra banda estan instituits en forma de Societats anònimes.

Entre aquests dos grups d'establiments bancaris hi ha una altra diferència: les grans Societats de Crèdit són de creació relativament recent (llur origen no va més enllà de la meitat del segle passat) mentre que molts Bancs locals existien ja al començament del segle XIX, dirigits per una mateixa família, de pares a fills.

Si comparem els Bancs locals que treballen avui a França amb els Bancs del mateix caràcter que hi treballaven fa uns trenta o quaranta anys, podem remarcar nombroses disparitats. Moltes

d'aquestes cases no han pogut sostenir la competència de les sucursals dels grans establiments de crèdit: les unes han tancat les seves oficines, renunciant a una lluita que conceptuaven massa desigual; altres, en gran nombre, han sigut absorbides per les poderoses societats que, per fundar una sucursal en una ciutat de província han comprat el un o l'altre dels bancs particulars de la localitat: això és ço que feu especialment el *Comptoir d'escompte*, el creat darrer dels grans establiments financers, trobant ja establerta una mica per tot, la competència del Crèdit Lionès i la Societat general.

* * *

Aquesta desaparició dels Bancs locals, duta a l'últim extrem, presentaria grans inconvenients pel pervindre econòmic i social de França.

Aqueixos banquers reten, efectivament, serveis que estan disposats a retre —i que molt probablement no podrien retre— les sucursals de les grans societats de crèdit.

L'objecte principal —segurament la millor utilitat— d'aquets Bancs particulars, consisteix en sostenir financiera-ment, pels crèdits al descobert, les empreses locals en matèria industrial, comercial i agrícola: els establiments de crèdit —els «bazars financers», com els anomenen alguns cops llurs adversaris —no són gaire aptes per omplir aquesta funció d'una importància capital per a la propietat general del país.

No deixarà de tenir interès el palesar les raons que expliquen la diversitat de l'objecte econòmic de les Societats de crèdit i dels Bancs particulars.

Les primeres representen agrupaments de capitals suscrits per accionistes, són dirigits per un Consell d'administració i per uns directors com una mena de funcionaris, als quals no correspon més que una responsabilitat indirecta en la marxa del negoci. Aquests directors, tant si és a París com a províncies, es conserven necessàriament a una certa distància de la clientela, i no hi sostenen més que relacions lleugeres i de passada, puix per la força de les coses, els canvien sovint de residència: avui són a Perpinyà, d'aquí dos o tres anys són a Burdeus, d'aquí cinc o sis a Marsella o a Lió! Afegim-hi que des del senzill empleat fins al gerent d'una sucursal, no curen gaire d'exposar la seva responsabilitat sostenint les empre-

ses comercials o industrials de la gent que no amb prou feines coneixen; i troben infinitament més lucratiu i menys perillós entregar-se a operacions de descompte i a col·locació de títols.

Les coses van ben d'altra manera pels directors dels Bancs locals. La llur clientela els és coneguda de molt temps; i ells ho són de llurs clients: molts cops el banquer actual és nét del banquer amb el qual els avantpassats dels clients d'avui sostenien relacions de negoci i de amistat. En aquestes condicions els clients es troben en situació de molta més confiança amb els caps dels Bancs particulars que amb els directors de les Societats de crèdit. No els tenen cap secret i els consulten de bon grat sobre els detalls de llurs negocis, ben segurs que no seran tramesos a un Concell de administració, i que no s'exposen a trobar competidors. Ultra això, respecte'l crèdit que els han concedit frueixen de una seguretat i d'una tranquil·litat que no els podrien pas garantir els directors dels grans establiments, puix aquests depenen de les decisions del Concell de administració, establert a la capital, i poden veure's obligats per la injonció de aquestes autoritats hieràrtiques a rompre el crèdit de l'un dia a l'altre, deixant així la seva clientela en un cruel compromís.

Així, doncs, el comerciant o l'industrial de província s'adreçarà preferentment a un Banc particular per obtenir una escriptura de crèdit en compte corrent, i no serà estrany que l'hi concedixin amb això un avenç d'algunes vintenes de mil francs, sovint sense altra garantia que son valor moral i professional. Es comprèn aleshores quina perspicàcia han de tenir els directors d'un Banc de aquesta mena: un refús de crèdit provocat per una por mal fundada d'insolvència pot ocasionar la fallida d'un client i, per contracop, una gran perduda per l'establiment bancari que era ja son acreedor; per altra banda una nova extensió de crèdit pot agrandar l'abisme dins del qual el deudor enterra tot el que té i a l'ensens ço que li havia avençat son banquer massa confiat... I molts cops els llaços de l'amistat augmenten encara la perplexitat del banquer que sab tenir en ses mans l'honor i la prosperitat de tota una família amiga. Després d'això, prou se comprenen aquestes reflexions d'un banquer: «...El públic, deia no sense una certa amarga melangia, està disposat a considerar el cap d'un Banc particular com un capitalista privilegiat qui té la certesa de realitzar beneficis enormes i que s'engreixa a despeses de la seva clientela explotant-la tot el possible i sense córrer més que destrets personals molt febles!

El moment natural

Si es poguessin veure les coses de més aprop, i llegir en els pensaments d'aquest capitalista, ens adonariem que la seva situació no és pas sempre tant envejable, i que les preocupacions quasi constants de negocis que comprometen gravement sa fortuna i sa responsabilitat li posen arrugues al front i li fan passar més d'una nit sense dormir».

Els Bancs locals no poden consentir, con fan, crèdits al descobert més que coneixent de llarga data els seus clients i estant al corrent de tots llurs negocis. No cal insistir—puix és cosa evident—sobre la importància nacional del servei que reten a la indústria i al comerç. En els grans ports són qui proporciona a les cases d'exportació els recursos financers indispensables pel sosteniment i desenrotll de llurs factories, principalment en les colònies com el Senegal de la costa d'Àfrica; i són també a l'est de França qui proporciona als industrials els capitals necessaris per a llurs diferents empreses.

* * *

Els Bancs particulars tenen a França una utilitat econòmica i social incontestable; és, doncs, de desitjar que no desapareguin. Per altra part no s'oposen al funcionament de les Societats de crèdit, puix, com ja hem indicat, aquestes no podrien suplir-les totalment, i a l'inrevés.

Però la situació que se'ls ha imposat esdevé cada cop més dura. Per això si volen resistir haurien d'ajuntar-se, o més exactament, fortificar el «Sindicat de Bancs de províncies» que existeix des d'uns quants anys i que ha fet a les cases adherides serveis positius: en matèria financiera, com per tot, la unió fa la força.

Ultra això, els Bancs particulars, en llurs instal·lacions i llurs procediments s'han d'inspirar en l'exemple de llurs poderosos competidors: els cal evitar quedar-se essent montats massa a l'antiga. Molts ja ho han aconseguit, i en general l'èxit ha coronat la iniciativa.

Esperem que seràn encara nombrosos els Bancs, que sense suprimir res del que ha donat llur raó d'ésser, i els assegurava altre temps la confiança d'una clientela fidel, sabrán rejuvenir llurs mètodes i associar llurs esforços. A aquest preu, podran mantenir-se i no s'haurà de deplorar aviat una llacuna en la organització financiera de la França.

DR. MAX TURMANN

Corresponsent de l'Institut de França
professor a la Universitat de Friburg

(S. B., trad.)

Torno a ser a la fina encontrada on la terra, desfent-se del pla de la marina, s'enfila una mica, no més que per a veure millor el mar i rebre'n el respir més de cara, tot acostant-se un poc a la llum de les carenes. Ni ben bé pla, ni ben bé muntanya, és el desig de la platja cap als cims.

Terra de comes gentils vestida de vinyes de cap a cap, d'alçada escaient als vents de mar que la rellenen continuament donant-li aquella remoreta i aquell onejar congriador d'olors; clara, ventejadeta i gerla, la seva configuració en un seguit de comes la fa favorable a un plaent canviar de perspectiva.

I sempre s'obira un troç de mar allà baix entre coma i coma de vinya verd—clara; si s'acluca l'esboranc gran de Badalona o del pla de Barcelona al dret del Besós, en neix una altra tira petita, allà, i així tot hora, com un joc d'ulls graciosos que aquí es mig acluca, i més ençà surt a mirar-vos.

Aqueixes comes de vinya les piquen poques, però grans masies, i pocs arbres; garrofers, figueres, alzines, surtint foscos i de dibuix arrodonit i precis al damunt de la sobria ondulació verd—clara del terror. Un parell de rieres, oloroses de ginesta i englantina, remoroses de canyars, el llauren, però la primàcia de la ondulant verdor clara, de poca alçada, mirant al mar, no és vençuda per res.

Al darrer replà, emperò, als volts del vell monastir, la alegre contrada es trasmuta de moment abans de fer adeu al mar, i en un xic troç aplega l'amor de altres contrades. Al lloc més alt, que ja comença a ésser falda de la carena, clarejen sobre la primor dels troncs negres els plançons novells d'oliveres i atmetllers, alzines de molts anys fosquejen acostadament pels pendijos confluents a la riera, i al damunt d'ella, sota'l sostre de pereres i presseguers, planejen els quadrats d'horta i de blat. Unes fonts d'ample brollar vessant-se en grans safreigs els donen saó, o, estretament acanalades, fan via cap a ciutat.

Part d'amunt d'aqueix replà s'enfilen les darreres vinyes, i de sobte es deturen en un rengle per fer adeu a la mar, i assobre ja comença una terra d'altra mena: la carena rossa, amb els primers rengles de bosc, i part d'allà de la carena, adeu mar, i entra el món dels grans alts i baixos i jocs d'ombra i llum i l'horitzó cap a les altes esferes.

Un es troba aquí i l'amor de la terra fa represa en ell. Ella mana sobre'ls

sentits. ¡Clares nits que conteniuen l'origen de totes les frescors, dolces alenades d'aire que ens passen pel front, que se'ns ajoquen ràpidament al buit de les galtes, a les conques dels ulls! Ella governa el pensament. Voler filosofar aquí, voler preocupar-se de la humana lluita sentint el domini natural i vindria l'utòpic, la disfrega de misticisme o de compassió que acaba posant sobre els mals un núvol ideològic més negre que els mals mateixos.

Qui no siga savi cal que sàpiga ésser del tot pastor. Si, ment meva, hi há un sentiment recatat que't mana callar i deixar-te fer, omplir-te del moment que t'abraça i deixar que treballi adins teu. Força i no matèria és relativament a tu la natura. Del germinar d'aqueixa força del moment natural adins teu sabs que no en pot eixir sinó el millor que cap en tu quan arribi l'hora de dir la teva paraula.

El que tinga missió de manar sobre aqueixa dolça terra, clara, airejada, baixeta, de cara al mar, que mani. Que l'home de guerra hi imagini defenses, atalaies i emboscades, que el sociòleg hi planegi el seu patró de colonitzacions. A aquells pels quals la terra és matèria, la estratègia i la urbanització els fondrà formes i horitzons; a mí, per qui la natura és força que'm mana, ella en si mateixa m'esdevé la més gran realitat, el vi que em comforta, com ho és el de les vinyes per les colletes d'homes que espampolen, o ruixen de sulfat els ceps, o menen el carro ple de portadores per a algun revisament pressagiador dels mesos de la verema.

Aquests la estimen la terra i parlen del troç de vinya que menen amb els termes que's parla d'una filla.

Per ells us entereu de com, congriant-se en el cel que us té enamorat, en l'aire agradós on trobeu el palp i la olor de patria, segons quins dies serens baixa sobre'ls pámpols un pòsit de fredor, i al recaure-hi el sol assobre lereix primer el pámpol, i del pámpol va colant-se avall fins al raïm, i una malura negra es fa mestressa de la vinya. I de com un que sulfata la vinya a una hora salva la cullita, i un que ho fa al bell costat a una altra hora del mateix dia perd la cullita. I aquesta hora queda misteriosa.

Vosaltres, els afillats de la ciencia, pújeu, pujeu amb el vostre amor sempre a punt d'ésser actiu i governador, amb els vostres vidres d'aument i instruments evaluadors, i la vostra química

El millor Café és el torrefacte de **La estrella**.—Carme, (Davant de Betlem).

nova. Jo, afillat de la natura tampoc no guariria, esmenant el meu optimisme, aqueixes vinyes, i sobre no guarir-les desfaria la harmonia entre el meu ésser i la terra. Voler filosofar aquí sense ésser economista fóra enterbolir-me jo mateix la claror i confinar-me l'aire que em són bons. Plànyer me de malures sense tenir el remei a la mà fora malversar el temps on cab millor cosa.

Qui no siga savi, cal que sàpiga ésser pastor del tot.

La alegria que als meus ulls té aques-

ta encontrada, la força que amb la calma m'infón, són l'element que fecunda el meu esperit i la hora més plena de la meua vida física. Cal, doncs, viure el moment natural, no enterbolir-lo.

Homes colrats, vosaltres cultiveu aqueixa terra i ella em cultiva a mi. Ens devem una benvolent consideració per aquest lligam comú que ens avé amb ella cadaú en el seu ofici.

JOSEP LLEONART

26 juny 1913.

Una escena de cada dia

No sé si és depriment, o si és trist, o si és dolorós l'espectacle que sol oferir la nostra Audiencia, quasi bé cada dia, quan s'hi veuen les causes per jurats: però sí que és un espectacle ridícol.

Uns senyors respectabilíssims, vestits de toga, envellits en el desig d'administrar justícia, i que l'Estat té fóra del seu solc, estan voltats d'uns altres senyors sense toga, quasi sempre mig espantats, i la major part d'ells ensopits.

A un costat, un altre senyor, també d'hàbit, representant del ministeri públic, i a l'altre un defensor de l'acusat qui séu al mig. S'obre la vista, i complets altres tràmits; comença l'interrogatori del processat.

Contesta aquest com Deu li dona entenent. Si és castellà o persona instruída, tot va com una seda. Si és obrer, o pagès, que sols parli la llengua seva, amb la que sempre ha manifestat els seus pensaments, comença l'espectacle ridícol, no per part d'ell, que parla així com Deu mana, sinó per part dels demés, que representen seriosament una comedia, una ficció, segons regles que aquí no encaixen, i que tenen per norma que la Justícia és quelcom *oficial*, i

que per tant s'ha d'administrar en la llengua que oficial sía, així com ho és el paper segellat, com si les dues coses, eminentment humana l'una, i purament ficció l'altra, poguessin anar pels mateixos carrerans.

Passen els testimonis, i moltes de vegades serveixen les seves paraules de *xisto*, per a fer riure al públic, degradat en les tres quartes parts, que omple la sala, d'estrades avall: i riuen perquè parlen català seu, i els jutjes no'ls entenen: pregunten els magistrats i les parts en castellà, i els testimonis contesten malament així com ho han entès. Ha d'intervenir-hi el relator, per a fer d'interpret.

Per a comprendre el grau de ridiculesa on arriba aquesta escena, no'ns fixem en la nostra Audiencia, car acostumats a veure coses anòmales, molts ridícols ens passen pels ulls sense fer-ne cas.

Reproduiu la mateixa escena, si possible fos, a l'Audiencia de Sevilla. Què me'n dirieu si a un andalus l'interroguessin en català, i necessités intèrpret per a facilitar la justícia, dintre del seu mateix casal, parlant com sent?

I és perquè la Justícia viu per tot, i

segons l'ambient on viu, s'ha d'administrar perquè és cosa natural com la mateixa naturalesa; i les coses contra naturalesa i imposades, no conviuen mai amb el que és natural i espontani; i així no poden compenetrar-se la justícia, i una llengua i uns jutjes que no viuen la vida on aquella ha d'aplicar-se.

Una formidable protesta s'aixeca poderosa al tractar-se d'adulterar la vida notarial de Catalunya, per ésser els notaris els que conserven el nostre dret. Veieu també si hauria d'ésser formidable la protesta del sentit comú al veure adulterada la Justícia, que per ésser a Catalunya ha d'ésser catalana, i administrar-se en català.

Acusa després el Fiscal, i acusa en castellà: els jurats, o no el comprenen o si el comprenen comença a enterbolir-se el seu coneixement de la causa que's veu.

La opinió d'un altre fa oblidar la pròpia, i s'accentua la indecisió al parlar l'advocat.

Després del resum del President, es reuneixen els Jurats secretament, i es troben que han de contestar a unes preguntes sense saber com.

Les declaracions d'uns i altres, els atacs del ministeri públic i els raonaments de defensa els han abandonats en mig del camp del dubte. I en aquesta situació han de decidir forçosament la sort d'un home, i moltes voltes de la seva honra, i de vegades de la seva vida.

Posat el cor humà sense el contrapès del ple coneixement, empès per la llei, contingut pel paorós fantasma del dubte, i davant una resolució que ha d'ésser fatal, no és dubtosa l'elecció: ja ho diu el mateix sentit comú; en cas de dubte, el més segur és absoldre.

Ignocents i culpables, surten plegats amb la mateixa vesta blanca amb que inconscientment els ha cobert l'ignorancia.

Tot és ridícol, i ve tot de la falsa basa en què està edificat.

Editorial Ibèrica, Balmes, 87. - BARCELONA

Obres completes

de l'Il·l.m. Sr. Dr.

D. Josep Torras i Bages

Bisbe de Vich

Vuit grans volums de 400 a 500 planes cada un, amb paper luxós i refinadíssima impressió

Preu de l'obra:

Per subscripció, pagament a la bestreta

Rústega . . . . . Ptes. 35
Tela . . . . . » 45

Acabat el temps de la subscripció l'obra valdrà

Rústega . . . . . Ptes 45
Tela . . . . . » 55

De què la llengua forastera hagi d'ésser usada quan ha de parlar la veritat i la sinceritat, riuen l'absurde totes les intel·ligències.

De l'altre, de que sigui el jurat qui ha de judicar del fet, com que és una *garantia de la llibertat* dels ciutadans, ben pocs en protesten.

Es verdaderament afalagador per al poble l'ésser cridat a legislar i a executar les lleis; mes així com per a legislar i executar té traves fortíssimes, per a judicar la més delicada de les funcions públiques no'n té cap.

Per a legislar, no són triats per sort els senadors i diputats. Una elecció, difícil quasi sempre, que algunes vegades costa vides, puja a la diputació regularment els homes de més garanties i influència, acompanyats també de dots de suficiència. Aquest és un ideal quasi obtingut a casa nostra.

Per a governar, per a posar en pràctica les lleis, no són triats tampoc per sort els ministres i els seus alts auxiliars. Juga el poble il·lusionat amb aquell article que diu que tots els espa-

nyols són admissibles als càrrecs públics: mes no es fixa tal vegada en que ho són segons el seu mèrit i capacitat.

Sols per a ésser jurat, per a fer intervenir al poble en l'administració de justícia basta ésser ciutadà i saber llegir i escriure. Per a judicar, per a endinçar-se en les subtileces de situacions difícils, per això sols basta sortir per sort i no ésser recusat.

Es suposada la més gran capacitat sense recordar que en el poble predomina el sentimentalisme, la falsa compassió, la fàcil emoció i la ignorància, que han de donar els fruits que són fills de l'ignorància.

Quina lògica aconsella això?

Quina llibertat és aquesta que ferma la llibertat de la justícia i fa difícil la seva administració?

Quina Justícia és aquesta que ha perdut les balances?

JOSEP M.ª RUIZ MANENT

RON BACARDI

De la premsa

Per a nosaltres, els joves

I

Amb goig prenc la ploma avui per a dir la meva paraula sobre lo que en aquestes mateixes planes s'ha tractat referent als medis per a despertar i orientar al nostre jovent cap a activitats i nobles fins que, a l'ensem que'ns ennoblexin, posin en acció totes les aptituds que en el seu fons romanen per dissort dormides.

I em prenc la llibertat de portar aquí aquesta meva paraula, impulsat per la lectura de l'article del meu estimat i distingit amic Francesc Costas. Estic conforme en tot lo que diu, i la decepció amarga i el pessimisme que en el seu franc i espontani article s'hi troben, els crec, avui per avui, lògics i naturals. Però cal cercar i anomenar les causes d'aquesta impossibilitat de fer cultura positiva, que ell tant clarament exposa i

manifesta, i això és lo que intento avui fer, exposar-les aquestes causes francament, cruament, sense ofendre, però tampoc sense reparar, a res ni a ningú.

Per a mi la causa primera i més principal és la poca independència, la falta d'esperit independent de nostra joventut. On és el nostre jovent i quasi el millor i més despert, el qui intenta fer i podria amb gran profit fer alguna cosa? Amb poques excepcions, està escampat, esparramat en petits grups pels diferents centres polítics, i naturalment, aquests grups estan supeditats a les necessitats, als ideals i procediments, a la vida, en una paraula, d'aquests centres. Un grup independent, ben sol, sense tutela política de cap classe que el faci servir d'instrument, amb coneixement de ses forces i amb la confiança consegüent en si mateix, no el tenim. I jo

crec que per a fer el jovent alguna cosa d'eficàcia i constància no necessita protecció ni tutela de ningú, sinó, al contrari, que cal que obri i es manifesti tal com pensa, i que per a pensar i sentir amb força i originalitat, tal com sigui el natural seu, cal que pensi i senti amb independència, escoltant els consells dels experimentats, però seguint l'impuls que flameja en ses entranyes, no la direcció que li puguin directa o indirectament senyalar els vells directors de algun cassino. Si en la nostra ciutat es formés una societat o esbart independent de joventut, per petita que fos, jo crec que dintre d'ella desseguida hi vindrien quasi tots els nostres joves, impulsats per el seu mateix caràcter i natural, i allavors es podria fer alguna cosa, quan el nostre jovent estés redimit de la vella manera de veure i sentir la política, que és el primer que, al meu entendre, s'hauria de procurar.

Però hi ha una altra causa que arrela molt més a fons de l'entranya, i és la falta d'alegria, d'expansió, en el nostre jovent. No tractaré de la trascendental influència de l'alegria sobre'l caràcter i ennobliment d'un poble perquè en tinc sobre això un article per ésser publicat en un confrare local; però bastarà que un s'hi aturi a pensar sobre això i comprendrà desseguida les conseqüències que se'n segueixen d'aquesta carencia.

Nostre jovent i tot el nostre poble— tothom en du al cor, poca o molta, de joventut—no té festes, festes de veritat, hores d'expansió que en la seva ànima riquíssima pugui aixamplar-se ampleament, vessar tots els tresors de la seva alegria, del seu optimisme, dels seus desigs d'amor i d'estimar, i si té quelcom és ben mesquinet. Excepte els balls de societat, balls asfixiants, en locals sempre massa petits i per força tancats a l'aire i a la llum en una atmòsfera carregadíssima, ardenta i ofegadora, i entre empentes i apretaments, on es diverteix, on nostre jovent pot satisfer la forta necessitat d'obrir la seva ànima a la llum, a l'alegria i a l'amor? L'amor de nostre jovent, amor d'escaleta i de cantonada, que fuig quasi sempre, poruc i aturdir, de la llum i del manifestar-se entre alegries! Observeu el carrer de la Cort en els capvespres de festa: en la seva estretor i tortuositat de bodell la gent s'hi apreta, s'hi esmuny aglomera-

ROYAL

• Cada tarda Tè-concert • Souper-concert a la sortida dels teatres •

RESTAURANT * Menú desde 5 pessetes

Rambla dels Estudis, núm. 8

El Saló més elegant de Barcelona per banquets i lunches

da, sota la mirada impertinent de tota classe d'observadors que s'estrenyen per les aceres mesquines, però sense quasi una rialla, parlant mandrossament amb la cara aborrida i el caminar cançat. Prou hi és el desig d'aquell discret parlo-teig de coses sutils d'amor, d'aquella confiança mutua entre nois i noies que és la millor escola per el respecte i admiració i alt amor a la dona; però cal no està bé! i la rialleta mofa floriria als llavis i el fort comentari s'escorreria per totes les orelles, si algú sincerament provés d'acompanyar davant dels ulls de la multitud a la noia que estima.

Permeteu que jo'n tiri la culpa de tot això a la manera d'estar feta nostra ciutat i d'ésser dels nostres voltants i està clar, per conseqüència, a nosaltres mateixos. Perquè no tenim cap lloc públic que convidi a l'alegria.

Però de tot lo defectuós lo pitjor són les conseqüències. Què se'n segueix d'això? Doncs se'n segueix que bon punt fa bo, —i aquí tenim la sort de fer un temps quasi sempre de paradís— qui amb un conillet, qui amb un pollastre, cap al barracón, als fontanals, a la masia, al bosc, i allò és viure! el dia passa ple de suaus delícies, jaient i estirant se per sota els avellaners o gronxant-se en els balancins sota la parra o el cobert d'eures, parlant de politicaria, murmurant de tot i descosint els sorros de l'altre, ressuscitant xistos que tenen ja sentor de rançis i fent pessigolles i bromades a les xicotes, o bé ballant i esparjint l'aburriment i la somnolència, quan s'escau haver-hi algú qui sab tocar i pugui lluir les seves habilitats en manejar un acordeón.

I després algú dirà que som individualistes, egoïstes pot ésser, donats a l'enredo i a la política de campanar, desconfiats i envejosos de la prosperitat d'altri, abúlics i incapaços no ja de fer una societat per a un fi noble i alt, però costós, de cultura i ennobliment, sinó ni sisquera per a unir-se uns quants per l'explotació del negoci que cada ún fa individualment amb terribles competències i nadant per l'aigua prima! Està clar, si tot conspira, tots conspirem per aquest individualisme i per a evitar que neixi l'esperit de viva associació i clara civilitat!

La manera de viure, com d'expandir-se fa el caràcter dels pobles, com segons és aquest caràcter, és la manera de viure i les diversions. Són dues coses que com en tantes altres passa, s'influeixen mutuament. Però per a nostres manifestacions col·lectives al carrer i a l'aire lliure hi influeix molt l'estat d'aquests carrers, l'aire que s'hi respira, com l'estat de tots els llocs on el poble es congrega. Modifiquem aquests llocs i

modificarem el poble; fem que's reuneixi i frueixi, rigui, canti i dansi, reunit germanivolament en festivals d'alegria i poesia, i l'amor i la confiança i la franquesa i generositat es desvetllaran i l'esperit d'associació i civilitat ressorgirà potent; i als joves, qui tindran l'ànima aclarida per l'alegria que és l'oxigen dels esperits — i acalentada per l'escalf dels amors sans i elevada per la poesia, per la llum i la música dels moments de festa i enfortida per l'optimisme, se li podrà demanar que's llenci a les gestes del perfeccionament i elevació del poble tot. Mentrestant tot l'art, poesia i ciencia que puguin fer acadèmies, societats culturals, vetllades, revistes i altres coses així, molt nobles per cert, seràn pobres i mesquinetes al costat de l'art i poesia que's pot despertar en l'ànima del nostre poble explaiant-se en nostres afores embellides, i de l'alt sentit i optimisme de la vida, que és la més profitosa i viva ciencia que a cada ún i a tots d'un plegat de nosaltres caldría fomentar.

II

M'hi hi soc encarinyat tant amb aquest tema de l'influència de l'alegria i del divertir-se bellament sobre el caràcter dels pobles i principalment de les joventuts, que no puc estar-me avui de tornar hi altra vegada per a remarcar més el meu pensament i perfilar-lo i senyalar algunes de les conseqüències que puguin seguir-se. És aquesta idea una de les que més me xuclen la atenció de molt temps cap aquí, i ja tingui ocasió d'exposar-la al tenir l'honor d'ésser un dels qui donà la benvinguda al Chor dels Monjos, «La Margaridoia», posant de relleu la influència d'aquests chors i orfeons, qui plens d'una fe i amor altíssimes, van per nostres pobles desvetllant arreu alegria amb els seus bellíssims cants, saturats d'amor i ardents i poderosos per l'esperit catalanesc que porten. I no és poc despertar arreu la santa alegria, enjoiar el cor de les multituds de festa!

Però dec advertir que'm doldria a la ànima que aquesta meva convicció, treta no dels llibres, sinó de la propia vida i de la observació de fóra, fos presa com una imitació de la pose de tants infeliços, qui, esgrogueïda llur cara i els ulls en-

fosquits per nits perdudes i no en estudis i obres de caritat, amb un posat de aburriment i desesper, que prou es trasllueix a través de la rialla seca i forçada, van predicant com esperitats, la joia del viure, la alegria de la joventut, les delícies dels amors lliures, que, segons ells, és lo millor i lo únic que de deliciós té l'home en aquesta vida. No, no és aquest el meu pensament i no crec que ningú podrà interpretar-ho així de les meves paraules.

Jo estic convençut que perquè l'alegria vera ens entri al nostre cor cal tenir-lo net d'inquietuts i remordiments, cal que la joia del viure la cerquem pels viaransys del bé en una paraula, cal ésser totalment i absolutament honrats. Més encara, cal tenir ocupat i ple el nostre cor per un gran amor i per una gran fe, altrament la buidor, la depressió interior ens ofegaria, i tot fruit de joia que provessim de tastar el trobaríem amarg, tota impressió d'alegria que truqués a les portes de la nostra ànima sols fóra per a fer-nos adonar de les fètriques resonancies que en la buidor respondrien. Ai del qui ha perdut tota fe, qui no té alguna fe! ai del qui és orfe d'amor! Aquest és el mal dels nostres temps, la causa primera, al meu entendre. Perdu-da la fe, l'amor i la esperança religioses, cap altra fe, ni amor, ni esperança han pogut reemplaçar-les, i el cor infinitament buit, infinitament anelant, ha demanat menjar espiritual, aigua d'amor, el pa de la fe i de l'esperança. i l'home s'ha llençat a la lluita per als plaers de la vida, i la lluita li ha destroçat les entranyes, car ha tingut de trepitjar la seva propia consciència, i al tastar aquells plaers ha fet la ganya més horrible al sentir-se llur cremor i amarguesa. Ja sé jo que el dolor, quan és fill de la mateixa fe i de l'amor pur, quan està santificat, quan no neix de la buidor de el esperit, sinó de la potencia mateixa del mateix afany de perfecció, de la mateixa set d'aquell amor, ja sé jo que és el més gran factor de les obres més excelses. — Oh, diví Dant, qui amb aquest dolor creares la teva Divina Comedia! — Però quant el dolor és aquell de qui ara parlava, és el martiri més gran, és el desesper i la desfeta de l'home, de l'Humanitat mateixa. Que deu ésser, sinó això mateix, la pena dels condemnats?

Però deixem aqueixes altes medita-

“GRAFÓMETRE MOYÁ”

■ ■ Aparell utilíssim per a dibuixar del natural ■ ■

≡≡ Agents únics: XIPELL I PEDROL ≡≡

◆ ◆ ◆ ◆ Santa Agna, 17. - BARCELONA ◆ ◆ ◆ ◆

cions i tornem altra vegada a la necessitat que tenim de llocs d'esbarjo, de divertir-nos tots ajuntats, tot el poble. Jo al parlar d'aquesta necessitat en l'altre article ho feia en vistes an aquests pobles del Pirineu, Jo pensava en aquests pobles on malgrat haver-hi tantes fonts, no n'hi hà ni una en la que hi manqui els seus pedriços, la tovor de les mates i el dosser dels arbres ombrívols, que no tingui el seu caminó, la seva placeta amb la taula de pedra al mig per a les berenades, i fins algunes parelles d' enamorats i d'altra gent que la visita tot sovint.

Avui aquest dematí he sortit a fer el meu petit passeig per aquesta formosa vall pirenenca i tots els murmuris, tots els esclats bellíssims de la llum del sol sobre tanta verdor, totes les delicioses frescures del despertar d'aquesta vall, m'esponjaven l'ànima, i una alegria inefable me l'omplia tota fins a voler sobreixir-se pels sentits. I he pensat en les festes, espontanis aplecs, que aquí cada festa tenen lloc. La gent es reuneix en algun prat, en alguna font, i allí hi devalen la gent d'aquests masos solitaris en la muntanya, l'aparent tristesa tràgica dels quals tant bé descriu En Bertrana, en ell hi venen les gents dels poblets del encontorn, fins de França, i oh! com disfruta tothom, rics i pobres, indígenes muntanyencs i senyors de ciutat, ballant les sardanes, — aquest ball que a nosaltres ens pareixia massa seriós, massa matemàtic, ritualesc i de música ploranera — ballant sardanes a ple camp, sobre'ls amples prats generosos, sota dels arbres fresquívols i del cel esplèndidament rioler entre les muntanyes. Com disfruta tothom fins els qui no ballen, com és la sardana la dansa més harmoniosa, més bella, més alegre, més plena de rialles, de paraules plenes d'amor, de galanteria, de joia de amor ver i generós de joventut! Com me semblaven allavors pobres, terriblement tristos, els nostres balls en un saló o en un trist envelat, en una atmòsfera pestífera i ardorosa! Ladança i l'alegria vol espai lliure, ho sabeu? Fora de les sales covades, a terra aquestes veles que

ens tanquen la mirada i ens priven de l'aire i de guaitar al cel!

Vull confesar-ho, i no crec que ningú que hagi anat pels pobles de nostra alta muntanya pugui contradir-me. Aquesta gent és més oberta, expansiva, generosa, més alegre i tot, més apta per a belles coses, més sociable, més desitjosa del bé i bellesa del pròxim, i perquè doncs per això, perquè unit aquest poble es diverteix, tot com una sola persona, donant-se les mans en la seva dansa que mai pot morir en aquestes muntanyes, i en plena poesia, aire i cel de la seva terra.

I vet-aquí perquè jo demanava per a tot el nostre poble amples llocs d'esbarjo, jocs lliures i oberts a la llum i a l'aire del cel. Vet-aquí perquè jo em condolia d'aquest disgregament del nostre poble pels barracons, masies i xalets del bosc, i d'aquesta poca cura per a embellir els carrers, fer amples places, algún park, i arreglar els nostres torrents que podrien ben bé ésser una delícia. Més esperit ciutadà i social i menys individualisme, que aquest, per poc que s'exageri, resulta l'egoisme, pare directe de tots els vicis corrossius, de totes les passions destorbadores de tota bona iniciativa ciutadana.

Però per a aclarir tota qüestió, cal que sigui mirada per tots els seus costats, per tots els seus diversos aspectes. Jo sobres aquesta de la cultura intel·lectual i elevació moral del nostre jovent hi he dit lo que sentia. He vist que estava aburrit, en una inacció i abulia fins per a el joc (1), per a l'expansió del seu esperit, i he intentat dir una mica el perjudicial que és això. Estic segü que molts dels vicis que més corquen el cor de l'home, arrenen més per falta d'aquesta alegria que per res més. L'home aburrit, el jove aburrit, però que porta a dintre un gran anel de fruit, busca aquest goig, que no troba al costat de sos ciutadans, en la plaça, en el carrer ni en la família, pels viaranyes del mal, en els tuguris del vici i el rebaixament.

(1) Entenc aquí per joc l'exercici del cos amb expansió de l'ànima, no el joc de garito ni del café.

I que no hi valen cultures, car l'home com més culte, més refinat i més inadaptat a un viure estúpid, mancat de bellesa i de poesia, a una vida abúlica, terriblement quieta i grisa; i està clar, el jove culte — i dic el jove culte, perquè com que els joves són els més independents, els menys lligats per llaços de família, amor filial, etc., són els que poden anar d'aquí d'allà, sense gaires recances — marxa i busca on hi hagi aquella alegria, aquell bell moviment, la poesia que anyora; i si no la trobes, malgrat fos sols per a distraure l'aburrimment, també s'hi abeurera, també s'hi abeura, en la copa del plaer viciós!

ALBERT SANS

Camprodón.

(De Patria, de Valls).

"URANIA"

Visible • Práctica • Sólida

Voleu-la abans d'adquirir cap altra marca i la adoptareu

Agent general a Espanya J. ROVIRA

Corts, 619.-BARCELONA.- (vora del Passeig de Gracia)

MOSAICHS • E • F • ESCOFET & C

Barcelona

Paviments Unifas Ronda Sant Pere 8

Informació

Primer Congrés de Metges de llengua catalana

Amb gran èxit s'ha celebrat dies passats aquest Congrés de Metges dels païssos de la Llengua Catalana, arribant els inscrits al nombre de 550. De l'esperit que hi regnà en donen bella mostra els paràgrafs que transcrivim del discurs inaugural del Dr. Fargas:

«L'home de ciència, en ses relacions socials, fa com els altres i necessita exterioritzar son pensament i donar a conèixer sos treballs, perquè en el sentit més sublim de la cosa, li raca que sos consemblants no frueixin de les belleses que ell troba en sos estudis

I al fer-ho, per delectació pròpia i dels altres, exterioritza lo més íntim de sa personalitat, part d'aqueixa personalitat mateixa que ha anat formant-se en l'home de ciència i ho fa amb aquella serenitat i senzillesa que deu haver hi en tota cosa natural i espontània: és com si exhalés de sa persona una flaire individual, com si, i bé podem dir ho entre biòlegs, dongués la secreció de la seva intel·ligència.

L'instrument de que disposa l'home en ses funcions de relació, dintre del món científic, està format en gran part per la parla, fonètica o gràfica; doncs aquesta funció que desempenya el llenguatge, sols té aquella espontaneïtat, aquella senzillesa, aquella flaire, aquella qualitat pròpia de secreció intel·lectual quan s'usa la llengua mare, la personal, la pròpia.

Certament que, per a fer ciència veritat, que tingui el segell de cosa personal i la modalitat espiritual de cada individu, deu emprar-se aquella llengua que més sigui la exteriorització fidel de aquell treball científic, que dins del laboratori individual es realitza per la mancomunada acció de totes les aptituds intel·lectuals i físiques amb què està adornada cada persona. I això sols ho permet la llengua pròpia, aquella que és tant immanent i intrínseca de l'individu, que constitueix un de sos caràcters distintius i peculiars. El català, naturalment, parla català, perquè és el seu distintiu, la seva característica i no cap més; com la taronja té el color de taronja, també ben propi i peculiar, i no cap altre

Si la llengua com a instrument d'elaboració no acabés per vèncer i postergar l'universalització, encara avui parlariem egipci si el grec no l'hagués enderrocat, o grec, si el llatí no li hagués pres el domini, o llatí, si les llengües vives actuals no haguessin deixat aquelles reduïdes a la categoria de llengües mortes.

Mireu el taulell d'Europa, respecte les llengües vives, i veureu que, encara que amb molta parsimonia, el ceptre de l'hegemonia canvia de mà i aquells alemanys que fa pocs segles venien pensionats a Córdoba i Salamanca, aprenent i estudiant en una llengua adoptiva, amb temps i paciència i fent servir com instrument de treball la parla tudesca i no l'adoptiva han conseguit amb un parell o tres de segles imposar la llengua llur com de les més necessàries a l'universalització; actualment veiem els francesos esforçar-se per a sostenir a sa llengua el ca-

ràcter mundial que sembla comença a bambolejar; mireu com els anglesos, convençuts de que les propietats individuals són l'origen de la força de la riquesa i domini, han tingut la virtut i toçuderia de conrear sa llengua i preservar la de contagis forasters, conseguint que en la present civilització occidental se disputin la supremacia l'anglès, l'alemany i el francès.

Tot això ens ensenya prou clar que qui renuncia la llengua pròpia escappa sa personalitat, treient-li o desfigurant un de sos atributs; qui no conrea la personalitat perd força, i qui perd força és vençut i acaba per desaparèixer.

«Jo crec que la paraula és la cosa més meravellosa d'aquest món, perquè en ella se abraceni es confonen tota la meravella corporal i tota la meravella espiritual de la nostra naturalesa», diu el nostre Maragall: i pensar que els catalans tinguèrem quasi abandonada nostra llengua pròpia, que quasi deixàrem d'idolatrar «la cosa més meravellosa d'aquest món»!

Tant poc la conreuàvem, que ja gairebé no servia com a eina de treball: però els literats, els poetes, els artistes i els historiadors, que encara més que els homes de ciència necessiten d'aquesta eina meravellosa per al culte a ses divinitats i a l'elaboració de sos productes intel·lectuals, començaren a rependre la i a mostrar nos-la com és i havia sigut uns segles enrera: un instrument de treball formós, dòcil, complascent, incansable, per al català, moltíssim superior a cap altra llengua viva ni morta: és el català per als catalans aquella llengua en que més es confonen «la meravella espiritual de la nostra naturalesa».

Al renaixement literari, artístic i històric de la llengua catalana, fill de l'impuls que els homes de la nostra terra han donat a les seves especialitats, tenia de venir forçosament el renaixement científic en totes ses branques: i els qui a la ciència dediquem gran part de les nostres energies, havíem de trobar a mancar aqueixa eina de treball que és la llengua pròpia.

Era precís que un estol de joves embaumats i nodrits de tres grans virtuts, l'amor, la generositat i la laboriositat, fessin un va-hi-tot, i demanessin la bel ligerancia de la nostra llengua en el comerç científic: amor que els fes sentir per a sa llengua nadiua, tinguda quasi com a cendrosa, aquella veneració que mereix tot el que és excels, que és fill de la naturalesa i que forma part de la pròpia persona; generositat per a renunciar de moment als avantatges que pugui tenir una llengua adoptiva que com a medi de difusió fa conèixer més depressa el treball individual, donant així una satisfacció a l'amor propi i una remuneració immediata a l'esforç personal; laboriositat tant viva, tant febrosa, tant intensa, que han sentit la necessitat urgent de posseir un instrument propi d'elaboració, tant necessari com el llenguatge.

Ço que neix infantat per tant preclares virtuts, no pot ésser mai una cosa borda ni xorca, sinó que fatalment ha de tenir virtualitat i poixança per a créixer i desenrotllar-se. Avui fem el bateig científic del nou

vingut, del ser que amb vostre treball ha-veu engendrat; jo vos felicito a tots i vos dic que podeu sentir la joia i l'orgull de qui comença una obra bona.

La Ciència és molt expansiva, i, sota son gran mantell, rebrà amorosa la nova parla fent-li expressives moixaines, sempre que vegi que això significa, no un acte d'orgull, sinó un fet necessari per enlairar el treball científic: la matrona de la Ciència és prou gegantesca per a mirar amb microscopi els homes i llurs conglomerats i distingir ço que és pur i sant de ço que és falsament hipòcrita i de sobres veurà que el nostre procedir és del tot lloable.

Dels homes n'hi haurà de tots: aquells que per medi de la ciència política juguen a fer aglomeracions humanes i estats uniformes, inquibint en motllos més o menys balders les col·lectivitats humanes, pot-ser trobin que som pertorbadors i poc respectuosos, i ens titllin de visionaris. En canvi, aquells altres de cor enlairat i pensa expansiva, que no són tarats per l'egoïsme i la fam de domini que produeixen ben sovint el contacte amb el govern de les multituds, ens diràn: Benvinguts sigueu, i a treballar que per a tots hi hà feina; parleu com parleu i escrigueu com escrigueu

I el poble, la massa dels pobladors de la Terra Catalana quan s'adongui de que parlem com ells, de que la Ciència no vol ni necessita el privilegi d'una llengua especial, es trobarà enlairat i veurà que facilmente pot barrejar-se amb aquells que figuren com a distingits. La Ciència i el poble guanyen moltíssim quan s'usa com a instrument de treball la llengua vulgar i corrent: el poble es troba dignificat quan aquells que per lo general se distingeixen en una col·lectivitat parlen com ells; sembla que en lloc de tancar-se la Ciència en un temple on sols els sacerdots inciatos hi puguin cerimoniar, obre les portes de bat a bat per a que tothom pugui acostar-se al seus altars i fer ofrena de llurs treballs. I la Ciència amb aquesta vulgarització i democratització si se m'accepta la paraula, té constantment obertes les llistes de recrutament de nous adeptes i poden facilmente posar-se a son servei persones d'intel·ligència privilegiada, que no haurien arribat al peu de l'altar d'haver hi la trava d'un llenguatge diferent. No sempre és entre els titulars i els inciatos que's troben les millors aptituds per al conreu de la ciència; l'història està plena de casos en que veritables intrusos han arribat a pedestals enlluernadors. No desmaiem, doncs; nostra obra és gran i pura; amb ella no fem mal a ningú, i si, esbrinant la cosa amb un criteri mesquí, algú trobés que això és un perjudici, aquest no és certament pels altres, sinó per a nosaltres mateixos. Tal volta d'aquí a uns segles si la nostra estimada parla catalana arriba a tenir hegemonia científica en la civilització de l'avenir, algún historiador retraurà l'acte que ara fem i altres per l'istil, senyalant amb elogi els fets realitzats pels catalans del començament del segle mil noucents. Els arbres petits creixen, els grossos se fan vells, i els vells es moren. L'arbre que ara plantem, és petit, ¿quí sab què podrà ésser quan serà gran?

El nostre Congrés havia de mostrar com els metges catalans viuen activament aqueix moment de la medicina experimental i clínica i que ço que aquí es digui en català bé

prou podria dir-se en qualsevol altra d'aqueixes llengües que serveixen d'instrument portador i propagador de descobriments i d'idees; fixe'u vos en el nombre de ponències sobre hematologia; fixe'u vos en el caràcter experimental de tots aqueixos treballs; fixe'u vos en son rigorisme científic; fixe'u vos en la varietat d'aspectes amb que la sang és estudiada; fixe'u vos en l'enginy, la laboriositat i la constància en el treball que tots aquests escrits signifiquen; fixe'u vos en l'entranya de cada un d'ells i vos convencereu de que entre lo nostra joventut tenim intel·ligències molt despertes i privilegiades.

I després de tot això, tindreu de convenir amb mi que aquest estol de treballadors eminents i distingits, poden molt bé incorporar-se an aquella armada mundial que treballa pel progrés de la Ciència: sortosament al fer-ho ho fan de manera que son aplec no pot confondre's amb cap més: de la mateixa manera que en un exèrcit cada classe d'arma i cada institució va a la parada o a la batalla amb llurs uniformes i colors propis i peculiars, nostres joves volen també incorporar-se a l'exèrcit científic amb llurs colors i uniformes personals i peculiars: per això hi van parlant en català.

El tema a esbrinar és la «valua semeiològica de l'examen de la sang». No tinc cap dubte que serà una pàgina de gran alçaria i valors científics, que podrà alternar amb qualsevol altra elaborada en llengua distinta.

A més del tema de ponència tenim nombroses comunicacions lliures sobre diferents punts de les ciències mèdiques: totes contribuiràn al fi que'ns proposem.

Tenim entre nosaltres companys i amics benivolguts que'ns honren essent congressistes sense ésser fills de terres de Llengua Catalana: benvinguts sien i moltes mercès: jo vos demano en nom de la Ciència i de la tolerància, que no'ns priveu pas del goig de sentir-vos fer Ciència en vostra llengua: no ens priveu pas de fruit una variant «d'aquella cosa que és la més meravellosa d'aquest món: perquè el castellà en boca d'un castellà ens és tant harmoniós, tant dolç, tant sublim, com el català en boca d'un català: no vos esforceu pas en parlar una llengua que no és la vostra: el castellà en boca d'un català i el català en boca d'un castellà, perden l'aroma, la senzillesa, l'espontaneïtat i la ductilitat que tant necessaris són a l'expressió del treball científic individual.»

El Primer Congrés de Metges de llengua catalana ha tingut un bell coronament. puix en la darrera sessió el Dr. Fargas va proposar com a resultat immediat la constitució de l'Associació de Metges de Llengua Catalana, de la qual va exposar l'objecte, i en foren llegits i aprovats els estatuts. Es llegí una sol·licitud d'ingrés de 105 metges, que fou acceptada pel Congrés, com també el nomenament de president de la Associació a favor del Dr. D. Josep Barraquer proposat pel Dr. Fargas.

Les noves instal·lacions biològiques a Barcelona

En el Congrés de la *Asociación para el Progreso de las Ciencias*, celebrat a Madrid, ha donat una notable conferència el Dr. Pi Sunyer, delegat de l'«Institut d'Estudis Catalans». D'aquest notable treball n'oferim l'extracte següent:

He vingut a aquesta conferència amb in-

decisió; si no he dubtat ni un moment, aquest matí, en portar a la vostra consideració els resultats de nostres investigacions electrocardiogràfiques, ha sigut necessària, en canvi, la insistència del nostre secretari per a que'm decidís a dirigir vos la paraula. Tant àrida haurà de resultar la explicació seriada de les nostres diapositives i tant temo que us penseu que vine aquí a enlluernar-vos esperant que us he d'ensenyar coses mai vistes.

Ben lluny de mi tal temeritat, sé el real valor dels nostres esforços, i fins no fa gaire han sigut comptats els auxilis rebuts. Són, per tant, modestes les nostres instal·lacions. Però, com que elles responen, més que a la iniciativa oficial, a l'entusiasme de uns quants estudiosos que han sabut aunar els seus esforços, coordinar treballs, aprofitar els medis existents, com que en això hi há bastant de personal, i com que'l fruit recullit, si no exuberant encara, promet bones collites me decideixo ara, amb la fe cega amb que un pare elogia els seus fills dels que no veu jamai els defectes,—i això no vol dir que jo m'atribueixi una paternitat que no tinc—me decideixo a mostrar vos el que en l'ordre de la investigació biològica hem pogut aconseguir en els últims anys.

Hi há, ademés, una altra consideració que m'abona. Vosaltres acabeu de publicar un interessant llibre sobre les fundacions científiques de Madrid, perquè creieu, i creiem tots, que en nostres Congressos s'ha de fer quelcom més que aportar els resultats. Cal entaular relacions personals, de home a home, i també interessa donar-nos a conèixer mútuament nostres medis de treball per a que, així, comptant amb els instruments, podrem refermar nostres esforços en una direcció o altra. Jo vine a quelcom semblant a vostre llibre i això justificarà la meua presència en aquesta tribuna.

Són molts el centres de investigació biològica existents a Barcelona i de tots procuraré donar-vos notícia; però he d'advertir que les omissions són possibles. M'ocuparà de manera especial aquells que han produït treballs originals d'investigació de més importància. No extranyeu que dediqui a aquests una atenció preferent. Crec, en primer lloc, sincerament, que la mereixen; després va lligat el seu desenrotll a la nostra activitat, no la meua personal, que és molt limitada, sinó la del grupu que constitueix la nostra Societat de Biologia, grupu indubtablement el més pròdig en producció. De aquesta manera el factor sentimental es suma a l'interès intrínsec de tals instal·lacions.

Cada un dels nostres laboratoris és incomplet, perquè cada ún s'ha especialitzat per a un gènere particular de treballs; però, da-

vant d'aquesta dificultat, hem associat l'acció de's diversos centres, hem combinat els medis de treball, i avui, amb tot i la modestia dels nostres medis, creiem possible tota classe d'investigació biològica, sabent utilitzar el material on aquest material se troba. Es tracta, com se diu en el títol, de noves instal·lacions biològiques, no de noves fundacions, no de instituts gegants per l'estil dels que neixen de dia en dia per Alemanya, per Holanda, pels Estats Units, ni el magnífic que teniu en construcció per allotjar l'Institut de Higiene. Potser hi arribarem algún dia, però avui per avui ens hem de limitar a ensenyar-vos lo que s'ha conseguit gràcies a la voluntat d'un esperit nacional que va destacant-se progressivament.

Els laboratoris de biologia no són, certament, cosa d'avui a Barcelona. El doctor Esquerdo, aquí present, recordarà, sens dubte, amb fruïció, i tal volta amb melancolia, el primitiu origen de l'actual Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques, instal·lat en el carrer del Paradís. Jo no en conservo idea, perquè no és del meu temps. Sols parlo per referències, i crec que fou el primer en saig de instauració de un laboratori dedicat a l'estudi de la Medicina. En Coll i Pujol va fundar més tard l'embrió de l'actual de Fisiologia, i En Ramón i Cajal, al venir de València a ocupar la seva càtedra de Barcelona, va iniciar, en veritat, els hàbits d'investigació original. Temps d'amargura per a nostre savi. En Ferrán, allavors preocupat pels seus ensaigs de vacunació anti-colèrica, va aconseguir del gran alcalde Rius i Taulat, la creació del Laboratori Microbiològic, del que havia sol·licitat En Cajal la direcció d'una de les seves seccions. En Ferrán s'hi oposà, i davant la inutilitat de les seves pretensions, al venir la vacant d'aquesta Facultat, vau adquirir vosaltres a En Cajal i nosaltres varem perdre a l'estimulador de nostres activitats. No obstant, el seu exemple no ha sigut ineficax; en la Facultat es varen constituir nous laboratoris i recordo que un dels més actius va ésser el del meu pare, on en Turró realitzava investigacions bacteriològiques, investigacions que foren bona part a portar-lo al prestigi que avui mereix, i on En Carulla, avui eminent catedràtic de Terapèutica, estava encarregat de les classes pràctiques de Patologia experimental.

Fa ja molts anys que ve adquirint la investigació biològica a Barcelona cada dia major importància.

En el moment actual són nombrosos els centres d'estudi; els neixents laboratoris de la Facultat de Ciències Naturals, a càrrec dels nous catedràtics, en general joves entusiastes per la ensenyança, la secció de Química biològica de la esplèndida Univer-

Goma, Ortopedia, Higiene

Còtons, glaces i bones
Braguers i faixes ventrals a mida

TUSELL GERMANS - Barcelona

Fàbriques: —

Goma i cel·luloide.—Font honrada, 3
Aposits antisséptics.—Vila Vilà, 89

Botigues i magatzems: —

● Ronda de Sant Pere, 2.—Fontanella, 20 ●

— Enviem catàlegs a Farmàcies i Drogueries —

sitat industrial, filla d'un Patronat subvencionat principalment per la nostra Diputació Provincial; els tres laboratoris de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques, amb els senyors Oliver Rodés, Celis i L'leó Morera, dels quals han sortit treballs originals de gran interès; les instal·lacions dependents de la Junta autònoma de Ciències Naturals, en especial el Museu Martorell, en plena febre de renovació i el laboratori de Piscicultura, funda ió del benemèrit Darder, i finalment els laboratoris de la investigació clínica i Institut Anatómic montat a l'Hospital de la Santa Creu, gracies a la iniciativa del doctor don Pere E. Querdo. Totes aquestes fundacions són dirigides per persones competents i laborioses i no és de dubtar que la seva producció haurà d'ésser cada dia més abundant.

Mes, sens dubte, on l'activitat és més intensa, laboratoris en treball constant i que engranen la tasca llur com abans vos deia, és en alguns de la Facultat de Medicina i en el Laboratori microbiològic municipal. D'ells vos en mostro unes diapositives, on podreu veure els orgues més importants d'uns i altres, orgues que'ns permeten avui intentar tota classe d'investigacions. Entre els laboratoris de la Facultat, el de Histologia, amb En Carles Calleja al davant, riquíssim en instrumental; el de Patologia general, dirigit per l'Oliver i Aznar i que ha incubat un estol de joves de gran valer—Sayé, Raventós, Dardé, Dalmau, Agustí—; el de Higiene, i avui també de Bacteriologia, acabat d'instal·lar mercès als treballs del senyor Rodríguez Mendez; el vivisectori i la secció de Terapèutica física experimental, dirigida per En Carulla; el laboratori de Medicina legal, i finalment, el de Fisiologia, que baix la impulsio den Bellido es troba en tensió de treball incansable i del que ha sortit el treball que aquest matí vos hem presentat. Comptem, doncs, amb un material que'ns permet investigacions i cert interès i modernitat.

El laboratori microbiològic municipal, baix la savia direcció den Turró, és avui sens dubte el primer centre de investigació biològica. Allà hi contemplareu recents instal·lacions que no vacil·lo en calificar d'esplèndides: el departament quirúrgic, de nova creació, la sala d'operacions i les habitacions de gossos modernes, segons el model de Pawlow, el quarto estufa, la cambra frigorífica, són adquisicions d'alt valor per al treball. La secció de Bacteriologia, amb l'Alomar, i la secció de Química, amb En González, constitueixen també unes instal·lacions suficients. En aquest laboratori hi abunda extremadament el material viu, i això crec que haurà d'interessar-vos; els gossos—procedents d'un bon servei de recollida urbana—es troben en nombre pràcticament il·limitat. En aquest laboratori i en el de Fisiologia, alternativament, celebrem les sessions de nostra Societat de Biologia.

No m'ocupo dels laboratoris de la Facultat destinats a investigacions clíniques; són nombrosos i ben montats. En Peyrí ha dut a la vostra consideració un interessant treball sobre aquests laboratoris. Cada clínica té anexe el seu laboratori

Aquests són els nostres útils. L'Estat subvé, un xic miseriosament, al sosteniment dels seus laboratoris. Avui això es troba un xic millor, gracies als drets de pràctiques que's cobren als alumnes i a la creació del Patronat de material d'investigació, que reparteix les consignacions en pressupost se-

gons les necessitats i atenent al treball dels homes més que a la teòrica i freda distribució burocràtica. No obstant, difícilment uns laboratoris treballadors com el de Fisiologia acaben els cursos sense dèficit. Els laboratoris oficials són, per lo tant, pobres. El laboratori municipal mereixeria també una aplicació en el seu pressupost, però treballa un xic més folgadamente. Convé que'ns ajudeu, respectables primats de la Biologia espanyola que m'esteu escoltant, i ocupeu llocs en les Juntes on es distribueixen les sumes per als laboratoris, i que, dins l'estretor del pressupost d'Instrucció pública, no oblideu que constituïm un nucli que, per trobar-se en estat d'activitat, necessita diners.

Però una distribució més favorable per a nosaltres constituirà sols un auxili, mentre no es canviï del tot l'ordre de l'hisenda espanyola i mentre, per molt bona voluntat que tingueu, no's modifiqui l'ordre administratiu del nostre país. He demanat el vostre record i acudit a vostra influència; però és sols mentre duri l'estat actual de coses. Nostres pretensions són més radicals.

I ho són perquè hem vist lo fet per un home que en quatre anys de treball des de la presidència de la Diputació provincial ens ha omplert d'esperances i en qui deposita tota sa confiança la intel·lectualitat catalana. Em refereixo al gran patrici Prat de la Riba. Entre altres molt útils iniciatives, hi ha la fundació de l'Institut d'Estudis Catalans que sosté la Diputació, en primer terme, i després l'Ajuntament. L'Institut exerceix una acció tutelar, coordinadora, sobre'ls centres de treball de que vos he parlat; ajuda a qui ho necessita—dintre la possibilitat dels seus medis, naturalment—; dona publicitat, pagant-los esplèndidament, als treballs realitzats, creant, amb això, un estímul més per al treball; publica llibres, coadjuva al sosteniment dels gastos urgents dels laboratoris que més es distingeixen, i, finalment, resol la nostra tragedia bibliogràfica, que, si no són errades les notícies que m'han arribat—és també la tragedia de la vostra joventut estudiosa.

La bibliografia és la gran dificultat de la investigació moderna. Davant immensitat de la del treball mundial una perfecta informació és més necessària cada dia i el clam de tots els que estudiem és el de llibres i revistes. Nostres particulars peculis no basten a les immenses necessitats del moment present. La gran obra del nostre Institut—del qual vos vaig a mostrar també algunes diapositives—és la construcció de la Biblioteca de Catalunya; ideal ja fa molt temps acaronat per En Prat de la Riba. Aquesta Biblioteca, ja rica en obres d'Arqueologia i Historia, instaura la seva secció de Ciències, i en aquesta secció trobem, amb les obres clàssiques, els més moderns tractats i les més conspíques col·leccions. Comptem ja amb uns 45 000 volums; hem fet demanadiga per valor de 80 000 ptes., concedides per la Diputació i per l'Ajuntament, i aquests se-

gurament seguiràn dispensant-nos la seva protecció. Les nostres institucions populars crearàn la Biblioteca de Catalunya i el nostre entusiasme hi donarà calor, a canvi dels inapreciables serveis que'ns presti.

Com veieu, l'Institut és el llaç que unifica la vida intel·lectual catalana. Ses diverses seccions s'ocupen de promoure el progrés de les diverses branques de l'activitat humana. En ço que al nostre objecte es refereix—el progrés biològic—ja heu vist com coadjuva l'Institut al valor de nostra producció científica.

Vaig a acabar. Dieu en el vostre llibre que en les institucions madrilenyes es forja el veritable pensament espanyol. Nosaltres reclamem una col·laboració an aquest treball. Un nucli, en l'actualitat laborant, s'ha format lluny de la protecció oficial; això no vol dir que la rebutjem, ans bé la rebem amb agrament i l'hem demanada. Però lo cert és que la espontania generació d'una activitat s'ha produït amb sols els medis de que disposen totes les Universitats espanyoles. Si som avui més rics ho devem exclusivament a la clarividència i a la bona voluntat d'un home, però el moviment començà amb escassos medis.

Fem tots junts que altres nuclis se produïxin i afavorim la llur eclosió. Amplieu—els que podeu—els recursos de l'Instrucció pública, i repartiu aquests recursos, tal com fa la Junta de material, atenent intel·ligentment a les necessitats dels grups que demostrin la seva existència. Exteneu l'incendi cultural en totes direccions, no el reduïu a un fogar central, que la cultura naix del xoc de les idees de la discussió, de la competència. Es gran Alemanya, creixen en ciència agegantadament els Estats Units, i França en canvi, compta amb persones, amb homes aïllats; més que comptar amb una força nacional, el que hem d'aportar tots la nostra contribució entusiasta.

Historia del pensament polític català durant la guerra d'Espanya amb la República francesa. Anys 1793-1795.

Així es titula el llibre que acaba de publicar D. Angel Ossorio i Gallardo, el qual ha donat una conferència a l'Ateneu Barcelonés per a presentar la seva darrera obra, explanant el pensament que hi batega. Vegi's un extracte del que digué el conferenciant:

«Aquest tema ha sigut estudiat directament i positivament en documents valiosos en una època crítica per a la política i la vida de Catalunya i Espanya. Indicat molt poc pels conreadors de la nostra historia, havia restat tot velat per l'esclat de les victories que varen seguir contra Napoleon i el record de la heroicitat catalana contra'l po-

Sastreria : LA EUROPEA : Plaça Sta. Agna, 24 i Capellans, 17.

:: ALTES NOVELTATS ::
d'entretemps i estiu de les més importants fàbriques

PERFECCIO :: ECONOMIA :: PREU FIXE

der de França i Espanya en la època de Felip V.

Sols un meritíssim escriptor nostre, don Miquel dels Sants Oliver, ha estudiat aquesta mateixa època, publicant recentment en l'Anuari de nostre gloriós Institut d'Estudis Catalans, un selecte i pregón treball sobre l'intel·lectualitat catalana en aquell temps, relacionada amb les oposades idees dissolvents i reaccionaries que lluitaven a Europa.

Però coincidint la publicació del nostre Institut amb la del llibre que venia preparant el senyor Ossorio, aquest va dubtar en els darrers moments de si el donava o no al públic. L'intel·ligència de l'Oliver en l'estudi conciençut del pensament català i espanyol en una publicació tant forta com la de l'Institut, donaven, no obstant, un valor relatiu an aqueix estudi.

El llibre d'un castellà publicat en castellà i més directament dirigit a la política espanyola i catalana, amador de Catalunya, emprò no fill d'ella, podria tenir sens cap dubte un més gran valor de difusió en el centre d'Espanya i ésser estudiat pels professionals de la política. D'aquesta manera el coneixement de l'actuació catalana, guanyava una major eficàcia.

El poble espanyol ha passat un llarg temps discutint teòricament les formes de govern i l'acceptació o refusió de la llei constitucional, descuidant en canvi el primer estudi a fer, que era el coneixement de l'història i manera d'ésser de cada nacionalitat antiga ben subsistents encara. Es per aquesta raó que s'ha perdut un temps preciosíssim que cal compensar amb l'estudi del coneixement propi de cada un dels pobles ètnics, car ell és la única vena de vida i renaixement que pot tenir l'Estat espanyol.

Era en ple esclat de la revolució francesa, quan en 1793 els catalans francesos, començant per l'Ajuntament de Sant Llorenç dels Cerdans, demanà l'auxili del general Ricardos, per a fugir dels terrors francesos afegint-se a l'esperit català que restava incòmode, i en certa manera anul·lar amb l'esperit de raça el tractat dels Pirineus encara recent.

Aleshores prengueren els espanyols ajudats d'aquells catalans tot el Rosselló, mentre per a sostenir aquelles posicions varen topar amb l'Estat espanyol desorganitzat, sense exèrcit regular, sense homes, armes ni diners per a sostenir-los, amb l'agravament d'un esperit advers a la manifestació lliure i autònoma catalana que volia i havia de salvar la nostra independència.

Va constituir una equivocació capital que'l centralisme va cometre contra'l valor català i la qual equivocació ha hagut de regonèixer posteriorment.

L'any següent vingué la gran desfeta de les tropes espanyoles, la mort de l'Unió i la rendició ignominiosa del castell de Figueres, sembrant arreu el pànic i la desolació.

La equivocació soferta anteriorment va haver-se de desfer. L'esperit català no podia cohibir-se i malgrat les traves de l'Estat, va armar-se i emprengué la deslliuració d'Espanya, constituint això un acte demostratiu de valor català, per ésser català.

Vingué l'Assamblea de tot Catalunya, pels mateixos catalans convocada, i presidida pel general Urrutia, qui intentà i provà de desfer-la, no conseguint-ho.

A primers del 95 tot Catalunya posà en pràctica els acords de l'Assamblea, aixecant gent armada i imposant tributs per al seu sosteniment. La resistència d'aquest esperit català, enfront dels descuits dels governs, va salvar novament a Espanya.

Si els governs centrals no haguessin tingut una prevenció contra la manifestació del sentiment català i pel contrari l'haguessin ajudat, s'hauria evitat la serie de desastres que varen portar la desolació a tot el Nord de Catalunya i la repercussió d'aquell desastre per tot Espanya; s'haurien sostingut les posicions catalanes del Rosselló, tant sol·licitades pels francesos d'aquell indret, i amb aquesta posició ventajosa, altra hauria sigut la nostra sort en el tractat de Basilea.

Indubtablement, el curs posterior que va seguir l'història europea hauria tingut per Espanya un diferent resultat.

Napoleó vingué al cap de poc, i el concepte que formà dels catalans, basat en els fets exteriors, va resultar-li errat, tal com li va demostrar l'experiència.

Després el conferenciant feu comentaris sobre'ls principals fets que hi són historiat, anant a la conseqüència de que en el moment present l'esperit català, tancat dins de Catalunya, seria ineficax per a tota obra de ressorgiment nacional, i que l'esperit centralista, temerós de manifestació autònoma, allavors i ara, és l'equivocació més capital i la crudeltat més gran confirmada pels fets, que pot donar-se, no sols contra els catalans, sinó contra la vida de tot l'Estat espanyol.

Pel nostre teatre

Amb motiu de les proves de fi de curs de la Escola Catalana d'Art Dramàtic, creada —com tantes altres obres de finalitat cultural,—per la munificència de la Diputació Provincial de Barcelona, el distingit comediógraf En Josep Morató fa a «La Veu de Catalunya» unes consideracions molt encertades sobre la conferència que en l'acte d'aquelles proves donà el director de l'Escola don Adrià Gual. D'aqueixes consideracions en retallem el següent:

«El mal del Teatre Català és el no haver començat pel principi. Nat per improvitació, lo estrany és que hagi arribat allà on

ha arribat, fins al punt de posseir mestres creadors i interpretadors que hagin conseguit imposar-se. Lo que hi ha és que aqueixos mestres se n'han fet pel vigor de llur propia empena, per llur particular virtut, per llur força de voluntat a prova de desenganys i desafectes. La qual cosa ha exigít d'ells un més sobirà esforç del que'ls hauria calgut si haguéssim posseït de primer anduvi el teatre institució, el teatre escola, en lloc del teatre negoci, del teatre empresa que, més o menys disfreçadament, és gairebé l'únic que hem tingut fins ara.

Quelcom d'això es desprèn—aixís ho entenc jo—de la conferència amb què En Gual va posar-nos en antecedents respecte a la creació de l'Escola d'art dramàtic català, iniciada i impulsada per En Durà i Ventosa amb la col·laboració entusiàstica dels seus companys de diputació senyors Fages i Bartrina, la protecció oficial de tant benemèrita corporació i l'acollida amorosa del Círcol del Liceu.

La creació d'aquesta Escola representa, doncs, per al Teatre Català, l'encesa de foc nou. No hi vol dir res que per una temporada ni per dues ni per tres, deixem de tenir l'apariència de Teatre Català. El cas és saber que hi hà qui's preocupa de donar a l'edifici els fonaments que un dia o altre li han de permetre no aguantar-se primparat, en el tambaleig de constants equilibris, sinó ben ferm i sense perill d'ensulciades com les que estem en el cas de lamentar avui, gracies a que ha mancat sempre entre'ls elements que l'han constituït la deguda compenetració patriòtica i l'esperit nacional que sols sentien una part dels autors i una més petita d'actors. Per això la majoria d'aquests han passat anys vivint a casa nostra i tenint lluny l'esperit; per això la majoria de les empreses —fóra alguna que s'ha sentit excepcionalment impulsada per l'ansia de servir a Catalunya— han actuat sense cap altra mira que la del guany; per això, molt abans d'existir el divorci entre el teatre i el públic, existia ja dintre mateix del teatre entre autors, actors i empreses, anant cada un d'aquests elements pel seu cantó i impulsats per ideals distints. Per això hem anat tan bé.

Tot això se'ns anava acudint mentre escoltàvem la conferència de Gual, i en tot això vàrem refermar-nos al presenciar les proves a que varen ésser sotmesos els deixebles i al sentir el parlament del professor de gimnàstica rítmica senyor Llongueras.

**

El sistema de l'Escola Catalana d'art dramàtic, per lo que vàrem poder veure, és el de no improvitzar, el de dotar als deixebles d'una consciència de llur dever i de la missió que han d'acomplir, tot disciplinant-los a la tasca, tot desenrotllant en ells l'esperit de comprensió per la controvèrsia amistosa.

JOIERIA * PLATERIA * RELLOTGERIA

CABRÉ

RAMBLA DEL CENTRE, N.º 30

Garantia absoluta en tots els objectes ♦ Economia en els preus

Així vàrem poder veure com desentrenyaven entre tots el sentit d'uns versos de l'Àpeles Mestres i com cap, ni els més tendrals, ho feia amb aquella manca de sentit que hem hagut de notar moltes vegades entre'ls professionals; així vàrem poder apreciar com cap d'ells, al recitar individualment, queia en el defecte de dir amb l'entonació lo contrari del text; així vàrem poder estimar les ventatges que's poden treure de la sistematització per senys convencionals inventats ja fa anys pel director i aplicats a la lletra com els reguladors ho són en música al pentàgrama; així, finalment, vàrem encisar-nos amb el prodigi d'unitat de que varen fer gala tots els alumnes al recitar entre tots, una estrofa cada ún, els meravellosos «Goigs a la Verge de Nuria» den Maragall. Les estrofes anaven de l'un a l'altre en l'harmonia d'un bell ritme. I a l'acabar-se la recitació en boca de la nena que l'havia iniciada, vàrem haver esment que, sense que cap dels futurs actors i actrius hagués perdut la seva personalitat naixenta, el conjunt restava entonat, sense cap dissonància d'aquelles que tot sovint ens sobten entre les colles de comedians més disciplinades.

I el mateix resultat de la recitació d'estrofes successives, varen obtenir-lo els deixebles de l'Escola Catalana d'art dramàtic en la prova final, quan un d'ells va entonar des de l'estrada la mateixa poesia maragallena, mentres en una habitació interior els seus companys li feien de chor sobre música del mestre Llongueras. La qual cosa representa el compte que's posa en educar musicalment els futurs comedians, com ho havia provat abans un choral executat per tots ells, acompanyats al piano per l'esmentat professor.»

L'actuació universitària catalana en el Congrés de Ciències de Madrid

Seccions de ciències matemàtiques i astronòmiques

Conferència del doctor Esteve Terradas.—«Estabilitat dinàmica i solucions periòdiques». Començà el conferenciant per senyalar els diversos conceptes d'estabilitat en ciències aplicades i sa esquematització en Matemàtica pura, exposant el concepte precís d'estabilitat d'un moviment o equilibri per comparació amb estats perturbats. Estudià desseguida els cassos en que'l problema és resoluble per medi de l'anàlisi de una fun-

ció, mètode que arrenca del teorema de Dirichlet sobre la estabilitat de l'equilibri. Passà després a un anàlisi del mètode d'aproximacions successives. Va exposar els treballs de Liapounoco Levi, Civita i altres, posant especial interès en senyalar els problemes a resoldre en camp de tanta importància. Va acabar tractant de la estabilitat en mecànica celeste.

Gestions del doctor E. Fontseré per al millorament de les instal·lacions sismològiques i meteorològiques de Barcelona.—Aprofitant la seva estada a Madrid i la relació amb algunes personalitats científiques del Congrés, el doctor Fontseré ha rodonejat el projecte d'instalar a Barcelona el estudi de les altes regions de l'atmosfera per medi de globos, que avui a Espanya, es practiquen solament a Madrid pels meteoròlegs que amb gran acert dirigeix l'enginyer jefe de l'Observatori central senyor Galbis. En aquest establiment rebé amistosa acollida el doctor Fontseré, havent se fet en obsequi seu i dels congressistes catalans que l'acompanyaven les operacions de llençament i observació d'un globo pilot, com a mostra de lo que allí es fa en aquesta materia. Assessorat pel senyor Galbis, el doctor Fontseré ha estudiat detingudament la organització i plan d'aquest servei per a Barcelona i les seves relacions amb el servei aerològic internacional europeu, formalitzant un presupost complet que ha sigut presentat a l'Institut del material científic de Madrid, tenint motiu d'esperar que serà aprovat aviat per aquest últim, i que en conseqüència Barcelona no trigarà en figurar entre els observatoris aerològics que a Europa es dediquen a l'estudi de l'aire de les altes regions. El propi doctor Fontseré es traslladà a la estació sismològica de Toledo, havent escoltat del director, l'enginyer don Vicens Inglada, i del personal a les seves ordres, profitoses ensenyances i experiències personals.

Secció de ciències filosòfiques i històriques

Conferència del doctor T. Carreras i Artau.—«Concepte d'una ètica hispana».—Resumí el conferenciant lo orientació dels seus estudis en aquesta materia, puntualisant la posició científica i els procediments d'investigació propis de la seva càtedra al costat d'altres tentatives hispanes consemblants. Donà compte dels resultats obtinguts en el primer curs, i explicà minuciosament la organització, funcionament i fins del ja començat «Arxiu de Psicologia colectiva his-

pana», obra en col·laboració del professor amb els alumnes. Per últim, va fer un detingut estudi de les condicions científiques catalanes en relació amb els projectes de la càtedra, ponderant especialment la eficàcia de la Escola històrica-crítica literaria den Milà i Fontanals i en Menéndez i Pelayo, les iniciatives extra-oficials de l'Institut d'Estudis Catalans i els Estudis Universitaris Catalans, i la publicació de les Lliçons de Filosofia del doctor Xavier Llorens que està preparant tota la secció de Filosofia de la Facultat de Filosofia i Lletres de Barcelona, fet aquest que el conferenciant comentà amb consideracions sobre els orígens, sentit, interrupció i pervindre de la Escola filosòfica catalana.

Secció de ciències mèdiques

En aquesta Secció deu ésser remarcat el discurs inaugural que llegí el doctor don Josep Gómez Ocaña, catedràtic de Sant Carles i col·laborador dels Arxius de l'«Institut de Ciències», versant sobre «El medio interno» en el que, prenent peu d'un text den Claudi Bernat, dona la exacta expressió a lo que deu entendre's amb tal nom; posà de relleu la constància de les seves propietats físiques i la riquesa química de son contingut, considerant lo com el brou de cultiu on viuen les cèl·lules de nostres teixits, tal «com els peixos a l'aigua». En les següents sessions fou freqüent la intervenció de nostres amics, ja presentant comunicacions propies, ja intervenint en la discussió de les dels altres.

Doctors Pí i Suñer i Bellido.—«Verenos anabòlics del cor» fou el títol del seu treball. Prenent com a punt de partida el presentat al Congrés de fisiòlegs de Viena de 1910 i el publicat l'any passat en el núm. 2 dels Arxius, el primer sobre l'acció del calci i del nervi vague sobre'l potencial elèctric del cor, i el segon, sobre'l ritme nodal obtingut amb les sals d'estronci, i en vista del resultat dels seus experiments de l'hivern passat amb ajuda d'un galvanòmetre de corda (presentant nombroses gràfiques mecàniques i elèctriques), arriben a la conclusió de poder classificar els tòxics i excitants cardíacs en dos ordres, segons la seva acció sigui anabolisadora o catabolisadora. El professor Gómez Ocaña prengué la paraula relatant experiments seus, que confirmen les conclusions dels comunicants.

Doctor Peyrí.—«Nota contributiva a l'estudi del cicle evolutiu del «Leucocytozoon syphilis» fou la comunicació del professor de Dermatologia de nostra Facultat. Donà

== EMPRESA DE POMPES FÚNEBRES ==

LA EGIPCIA

SOCIETAT ANÒNIMA

La més important d'Espanya-20 sucursals amb telèfon-Central: Pelayo, 44, telèf. 1,113 • Economia. Veritat en els preus

Important: La Egipcia es la única funeraria que posseeix Cambra de Desinfecció, no servint cap artefacte que no sia previament desinfectat. — NOTA: Acurat i ràpid servei tant a la Capital com a fora.

compte dels treballs de Mac Donagh, i de la descripció d'aquest autor de les fases de desenvolupament del micro-organisme productor de la lues, del qui, l'espiroquet fóra sols la gamma mascle. Presentà les seves preparacions, en les que's poden reconèixer la major part de les formes descrites pel dermatòleg anglès i posà de relleu la importància que pel concepte pronòstic i terapèutic té aquesta donada etiològica. Intervingueren en la discussió els doctors Azúa, Pittaluga, Lafora i Mas i Magro.

Doctor Espina i Capó.—Aquest clínic madrileny parlà sobre «Historia de la evolució de las ideas en Patología cardíaca», i donà ocasió a que'l doctor Pí i Suñer parlés sobre les aplicacions clíniques de l'electrocardiografia al diagnòstic de les arritmies i cardiopaties en general, i que'l doctor Bellido exposés quelcom de tècnica electrocardiogràfica, posant de relleu que dit mètode d'exploració, per a ésser transportables alguns models d'aparells, és en absolut aplicable a la clínica.

Doctor Recasens.—Dues comunicacions foren les per ell presentades; una, sobre «Provocació del part per medi dels extrems hipofisaris», i l'altra, sobre «Utilització dels ovaris de les miomatoses en el tractament de les hipofuncions ovàriques». El sabi catedràtic de la Central fou molt aplaudit.

Doctor Sayé i Sampere.—La comunicació que presentà es nomena «Histologia del pulmón colapsado» i estudià les alteracions que'l pneumotorax artificial i en general la immobilització pulmonar fa aparèixer en els tei-

xits de dit orguen, i l'activitat o repòs circulatori que s'hi estableix. Presentà nombroses preparacions i fotografies en color i li feren observacions els doctors Lafora i Marañón.

El doctor Pere Esquerdo presidí les dues darreres sessions de la Secció de Ciències Mèdiques.

Secció de ciències físico-químiques

Presentaren treballs d'investigació, ja propis, ja en col·laboració, els doctors don Enric Moles i don Florenci Coma, ambdós procedents de l'Universitat de Barcelona, figurant també inscrit en la dita Secció el catedràtic de la nostra Facultat de Farmàcia, doctor Casamada.

Assistiren també, com a congressistes, el catedràtic de Dret Mercantil doctor Benito i l'alumne de la Facultat de Medicina senyor Agustí.

Jocs Florals d'Esparraguera VEREDICTE

Premis ordinaris:

I L'Englantina. Núm. 168. «Una festa a les Guilleríes». L.: Costum catalana.

II La Viola Núm. 109. «Nostramo passa». L. L'oració del poeta.

III La Flor Natural. Núm. 17. «Petita bonica...»

Premis extraordinaris:

I Núm. 36. «Glosa». L. De cançons i de follies...

II «Lo que té de fer-se per a que Esparraguera millori moral i materialment». L. Salus populi suprema lex.

III Núm. 184. «El catecisme i els infants». L. Deixeu que'ls infants vinguin a mí.

IV Núm. 96. «La llei d'amor».

V Núm. 2. «Noces». L. Virginal.

VI Núm. 128. «La blasfèmia». L. El renece es la cobardia.

VII Núm. 120. «Cor noble». L. Abnegació.

VIII Núm. 151. «Les fames de Sant Joan». L. Estiu.

IX Núm. 99 «Maria». L. La Mare de Deu quan era xiqueta...

X Núm. 117 «Agar».

XI Núm. 62. «Lo que té de fer-se per a que Esparraguera millori moral i materialment». L. El poble que no desgasti...

XII Núm. 73 «Intima relació entre l'Agricultura i l'Indústria». L. Terra és riquesa.

XIII Núm. 158 «El treball» L. Vida.

XIV No s'adjudica.

XV Núm. 26. «Les caramelles». L. Records.

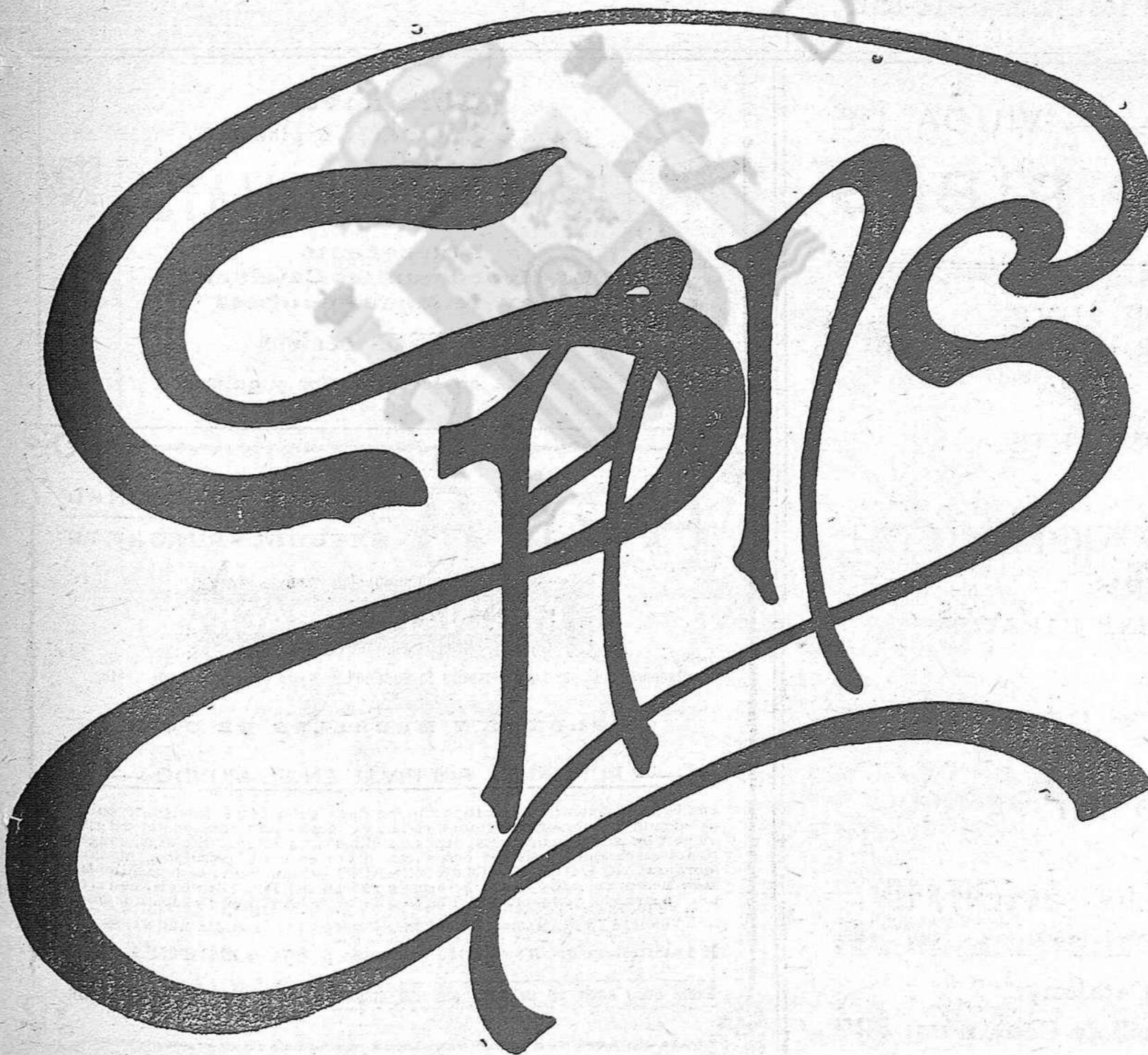
El Jurat calificador: D. Joaquím Ruyra, don Jaume Bofill y Matas, don Josep Massó Ventós, don Ramón Garriga Boixader i don Francisco Cortadellas.

C. Riba Bracons

Les Bucòliques de Virgili

Se troben de venda a la Llibreria d'Alvar Verdaguer i a la nostra Administració.

Preu: 2 pessetes

— Camiseria
i Corbateria

==== Boqueria - 32

:: BARCELONA ::

ESPECIALITAT —

en CAMISES a MIDA

GRAN BARATURA

==== de PREUS

AIGUES MINERALS NATURALS
 de la
SOCIETAT ANÓNIMA
VICHY CATALÁN

Aigues hipertermals, de temperatura 60°, alcalines, bicarbonat-sòdiques. Sense rival pel **reumatisme**, la **diabetes** i les afeccions del **estómac**, **fetge**, **melsa**. Aquestes aigues, de reputació universal, no mes es venen embotellades i les botelles duen tots els distintius ab el nom de la **Societat Anònima Vichy Catalán**. Cridem la atenció dels consumidors, molt particularment dels malalts, per tal que no es deixin sorprendre admitint com idèntiques a les nostres aigues d'altres **artificials** que s'ofereixen en aquest mercat amb noms de **fonts imaginaries** que no mes son marques de fàbrica i no fonts de origen.

DE VENTA A TOTES PARTS

Administració: **RAMBLA de les FLORS - 18-ent.**

VIUDA DE
JOSEP RIBAS

MOBILIARIS DE LUXE
EN ESTILS CLÀSSICS I MODERNS

***

INTERIORS COMPLETS

***

SECCIÓ COMERCIAL
MOBILIARIS
EXTRAORDINARIAMENT BARATOS

***

METAL-LISTERIA * LÁMPARAS

***

OBJECTES D'ART

***

PARQUETS PLEGABLES (PATENTATS)

Despatx: **Plaça de Catalunya, 7**
 Magatzems i Obradors: **Consell de Cent, núm. 327**

LA HISPANO SUIÇA
 Fàbrica de Automòbils Espanyola

Obradors a Barcelona:
 Carretera de Ribas, 279
 (SAGRERA)
 Telèfon 8.250

Telegrames i Telefonemes
Automòbils - BARCELONA

Sucursal a França:
Levallois Perret
 (PARIS)

Chassis de turisme de 12/15, 15/20, 30/40 y 45 HP. Els mes ràpits i els mes econòmics de essència i neumàtics.

Chassis per ómnibus i camions, 15/20 y 30/40 HP. Pera transport de passatgers, servei de col·legis i d'hotels i ambulancies sanitaris.

Per transports de 1 1/2 i de 3 tonelades i servei de correus.

Grupes marins, de 6, 15 i 30 HP.

Per canots de recreu, transports de passatgers, serveis de pràctics de ports salvament de naufragis i auxiliars de barco de pesca.

Obra nova

(Publicació de la Lliga Regionalista)

LES MANCOMUNITATS

Antecedents

La Mancomunitat Catalana
Lley de Mancomunitats

Preu: 50 cèntims

De venda en les llibreries y quioscs

AGUA MINERO : MEDICINAL
 NATURAL : PURGANTE

RUBINAT-LLORACH

Recomendada por las Academias de Medicina de Paris y Barcelona, etc., etc.

DIPLOMAS Y MEDALLAS DE ORO

PURGANTE SIN RIVAL EN EL MUNDO

Combate eficazmente la constipación pertinaz del vientre, infartos crónicos del hígado y bazo, obstrucciones viscerales, desórdenes funcionales del estómago e intestinos, calenturas, depósitos biliosos, calenturas tifoideas, congestiones cerebrales, afecciones herpéticas, fiebre amarilla, escrófulas, obesidad (gordura); **NO EXIGE REGIMEN NINGUNO.**—Como garantía de legitimidad, exigir siempre en cada frasco la firma y rúbrica del **Dr. Llorach**, con el esudo marcado y etiqueta amarilla. Desconfiar de imitaciones y substituciones.

— VÉNDESE EN FARMACIAS, DROGUERÍAS Y DEPÓSITOS DE AGUAS MINERALES —
 Administración: **Calle Cortes, 648 - BARCELONA**

Nadie debe estar en su casa sin una botella de agua **Rubinát - Llorach**